Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 138. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го ТРАВНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 138. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 29, 1952. VOL. LX.

СЕНАТ ПРОТИ ДАЛЬШОГО ОБКРОЮВАННЯ ФОНДІВ

Вашингтон. — Сенат 35 голосами проти 27 відмовився обкроїти ще один більйон долярів у видатках на закордонну оборонну допомогу, коли її вже в комісії зменшили до 6.9 більйона з початково пропонованих 7.9 більйона. Це була перша проба сили адміністрації у боротьбі за втримання програми видатків на належній висоті і недопущення до такого зменшення видатків, як це сталося в Палаті Репрезентантів у п'ятницю минулого тижня, де цей видаток обкроїли на дальших $737,400,000. Голосування в Сенаті прийшло раніше ніж було передбачене, тож багато сенаторів не явилися на засіданні, а й ті, що були приявні, не дуже рвали промовляти, коли стало відоме, що провідники погодилися не допустити до зменшування видатків на цілий більйон. Одначе опозиція не зріклася з дальшої боротьби і буде пробувати обкроїти видатки на якусь меншу суму. Заки прийшло до голосування, голова комісії закордонних справ, Том Конналлі, остеріг, що ухвалення менших видатків викличе переворот в Европі, де вже на підставі сподіваної допомоги з Америки пороблено різні пляни озброєння і економічної відбудови західно-европейських країн. Коли б ця допомога не була ухвалена, тоді треба б европейцям переробляти всі дотеперішні пляни, а це може захитати увесь напрям праці в оборонній програмі. — За дальше обмеження фондів голосувало 22 республіканців і 5 демократів, а проти такої міри було 27 демократів і 8 республіканців.

Плянують новий робітничий закон

Вашингтон. — Серед конґресових кіл появилася думка приготовити для наступного Конґресу плян ухвалення нового робітничого закону, щоб обмежити теперішнє право робітничих юній заключати контракти на загально-краєві розміри. Цю думку, як кажуть, підтримує сен. Роберт А. Тефт автор теперішнього робітничого закону з своїм іменем. Республіканці в порозумінні з південними демократами добачують в теперішнім законі спроможність творення робітничих трестів на лад капіталістичних трестів, що їх забороняє закон ще з часів Теодора Рузвелта. На випадок вибору сен. Роберта А. Тефта президентом, цей плян мав би бути вміщений в його інавґураційній промові. Закон мав би навіть назву „закон проти робітничої монополії".

Стейтові конвенції Республіканської Партії

Останніми днями відбулися у різних місцевостях конвенції Республіканської партії, що матимуть значення під час дальших правиборів і виборів на президента держави. Зокрема рухливий обмін думками наступив на республіканській конвенції стейту Тексас, що відбулася в місті Майнерал Веллс. На цій конвенції вирішувалась справа голосування на одного здвох головних кандидатів Республіканської партії, й ці наради мали велике внутрішньо-партійне значення, поскільки йшло про симпатії численних делегатів Тексасу. А саме, від Тексасу має бути дридцять вісім представників на Краєвій Республіканській Конвенції, що має відбутися у липні в Шікаґо. Тексаські прихильники ген. Айзенгавера, після гарячих нарад, прихилилися до кандидатури Тефта.

Зате на нараді стейту Конектікат, що відбулась в Гартфорді, зібрані виборці, у повній згоді визначили своїм кандидатом ген. Д. Айзенгавера, вибираючи на майбутню загальну конвенцію Республіканської партії двадцять делегатів. Поза виразними прихильниками „Айка" лишились лише два делегати з цього стейту.

Допитують посадника з Джерзі Сити про злочини в пристані

Ню Йорк. — В однім з нюйорських готелів стейтова комісія для прослідження злочинів перевела допити посадника з Джерзі Сити, Джана В. Кенні, для вияснення його зустрічі з діячем півсвіту, знаним під іменем Антоні Стролло або Тоні Бендер. Окремо переслухано в бюрі комісії, під ч. 270 Бродвей, предсідника юнії докових робітників, Джозефа П. Райена в справі загрози страйку на доках у Бруклині. Оці допити виявляють основну підготову до чистки зі злочинних елементів, які опанували прибережний фронт довготою 700 м. на північ і південь від Ню Йорку. Комісія твердить, що це буде спроба вичистити ці околиці з людей, які розсівають терор і спонукують перевозові підприємства забиратися з Ню Йорку до інших пристаней. Зокрема хоче комісія довідатися про порозуміння юнійних відділів з проступниками на згаданому водному фронті. Уся ця справа буде висвітлена, коли головні винуватці стануть перед судом.

М'ҐРАНЕРІ ПОПЕРЕДЖУЄ ПРО СУВОРЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНІВ

Вашингтон. — Джеймс Мек Ґранері, новопризначений генеральний прокуратор, склав присягу приймаючи своє становище. Він оголосив заяву, що буде суворо поступати супроти всіх, хто ламатиме закон. Він обіцяв, що він їх „зловить, поставить перед суд і доведе до присудів над ними". Негайно після того він відбув пресову конференцію, в якій передбачив такі діяння: головні усі відділи департаменту справедливости приготовлять йому звіт з своїх урядових праць із спеціяльним зазначенням справ, над полагодженням яких вони саме працюють; всі 96 федеральні окружні прокуратори мають з'їхатися у Вашинґтоні впродовж тижня, що починається 9 червня, на триденну нараду, щоб він міг сказати їм, як вони мають виконувати свої обов'язки і як треба полагоджувати поодинокі випадки, згідно з політикою адміністрації.

Під час церемонії з нагоди присяги, складеної в департаменті справедливости, були присутні вищі урядовці, між ними віцепрезидент Албен В. Барклі, дальше звільнений зі становища генерального прокуратора Дж. Гаверд Мек Ґрат і діючий на його місці генеральний соліцитор. Филип Б. Перлман.

ГЕН. АЙЗЕНГАВЕР ВІТАЄ СВОГО НАСТУПНИКА

Ген. Двайт Д. Айзенгавер (зліва) вітає в Парижі свого наступника на пості головного команданта аліянтських збройних сил в Европі, ген. Метью Ріджвея.

ГЕН. РІДЖВЕЙ В П'ЯТНИЦЮ ПЕРЕБЕРЕ ЕВРОПЕЙСЬКЕ КОМАНДУВАННЯ

Париж. — У вівторок 27-го травня прибув до Франції ген. Метью Ріджвей, щоб перебрати від ген. Двайта Айзенгавера головне командування аліянтських збройних сил в Европі, що має наступити вже в найближчу п'ятницю. Привітавшись з ген. Айзенгавером на паризькім аеродромі, ген. Ріджвей заявив численно зібраним представникам преси, що його досвід на пості аліянтського команданта в Кореї і на Далекому Сході переконав його, що успішна боєва сила може складатися з вояків багатьох національностей. „На тому, що ми бачили в Кореї, ми можемо базувати свої найкращі надії; там ми змішали вояків різноманітних походжень, рас, мов, вірувань та звичаїв в одну ефектовну боєву силу" — твердив ген. Ріджвея. Поїздка ген. Ріджвея з аеродрому до Парижа відбулася під сильною сторожею поліції, але не трапився жадний випадок навіть будьякої спроби демонстрації проти нього, хоча її віддавна заповідали та приготовляли комуністи. На аеродромі ген. Ріджвея привітав ген. Айзенгавер та високі представники французького уряду і армії.

Фінлеттер признає послаблення літунства

Вашингтон. — На засіданні сенатської підкомісії збройної служби, виступив секретар повітряних сил Т. Фінлеттер, що представив невідрадний стан у підлеглій йому ділянці. Т. Фінлеттер заявив, що війна в Кореї виснажує повітряну силу держави, нарівні з іншими несподіваними завданнями, до яких літунство не було приготовано. Зокрема доповідач вказав на велику небезпеку у майбутньому розвитку повітряної сили на прямування Палати Репрезентантів обмежити видатки на оборону. У найближчих роках літунство ЗДА повинно бути значно посилене, з огляду на можливу потребу відбиття ворожої агресії. Якщо повітряна фльота не буде відповідно зміцнена, то країна може опинитись у великій небезпеці, — попередив секретар літунства, — запевнивши одночасно, що виробнича спроможність в ділянці літунства цілком вистачальна. Не вистачає лише грошей, а не продукційних спроможностей. Намагання відкласти озброєння країни на деякий час й завершити його в середині 1955 року, а не в 1954 року, небезпечне, — казав секретар — поскільки саме в 1953 році Росія досягне найбільшої потужности своєї сили, як про це запевняють знавці військової справи.

Українське паломництво до Вашинґтону з нагоди посвячення Семінарії

З нагоди посвячення української католицької духовної семінарії св. Йосафата у Вашинґтоні в найближчу суботу, в багатьох українських громадах і парафіях організується масові поїздки до столиці усіми засобами комунікації. Саме посвячення великого будинку семінарії, яку вважається великим здобутком і досягненням американсько-української громади та Укр. Католицької Церкви взагалі, відбудеться в суботу, о год. 11 перед пол.. Його довершить апостольський делеґат, архиєпископ Амлетто Джіованні Чіконіяні, в сослуженні українських владик Кир Константина Богачевського і Кир Амврозія Сенишина, та інших єрархів та численного духовенства. Після Богослуження відбудеться святочний бенкет. Будинок семінарії приміщений при 201 Тейлор Стріт.

Американське робітництво звертається з закликом до італійського

Ню Йорк. — Конкуренційні американські робітничі організації об'єдналися для видання спільного заклику до протикомуністичного італійського робітництва, щоб воно „увійшло в дружні стосунки у змаганні до праці для спільного добра італійського робітничого руху". Заклик вислала Американська Федерація Праці й Конґрес Індустріяльних Організацій до Італійських Юній Вільного Робітництва, до Конґресу Індустріяльних Організацій Вільних Робітників та до Вільних Юній Італійських Робітників. Найсильніша італійська робітнича організація це Генеральна Конференція Робітників, яка одначе дісталась під накази комуністів. Американський заклик до італійських протикомуністичних юній звертає спеціяльну увагу на потребу припинення напастей одних на одних, щоб таким способом підготовити об'єднання в майбутності.

НЕДОСТАЧА КАРТОПЛІ В НЮ ЙОРКУ

З огляду на недостачу картоплі в Ню Йорку, об'єднання властителів ресторанів звернулося до міської ради з предложенням запровадити два дні „безкартопляні" на тиждень. У ці дні, серед потрав, що їх варитимуть численні нюйорські ресторани, не буде жадної картопляної. Приватні споживачі також відчувають недостачу картоплі на ринку.

СОВЄТСЬКІ РЕПРЕСІЇ ПРОТИ БЕРЛІНА І ЗАХІДНОЇ НІМЕЧЧИНИ

Берлін. — Негайно після підписання мирового контракту між Західною Німеччиною та західними аліянтами, Совєтський Союз та його маріонетковий комуністичний уряд Східної Німеччини почали низку репресій проти західних секторів Берліна та Західної Німеччини, перериваючи телефонічний зв'язок з Західним Берліном та встановляючи три-милеву заборонену зону здовж 600-милевого кордону із Західною Німеччиною. Крім того, совєтські військові власті здержали теж аліянтські військові патрулі, що контролюють шляхи між Західною Німеччиною і Берліном через совєтську зону. Урядово не подано жадного вияснення на цю акцію. Рівночасно адміністрація східно-берлінської залізниці звільнила з праці 300 залізничників, які живуть в західних секторах. Побоюються, що це може бути початком припинення теж залізничного руху та поступового повороту до бльокади Берліна, якою червоні погрожували. Почалися теж інтенсивні перекидування східно-німецьких поліційних сил в район кордону та посилена війна нервів. Аліянти і Західна Німеччина приготовані на „всякі евентуальності".

Вашинґтон приймає спокійно вістки про загрозу в Берліні

Вашинґтон. — Верховні урядовці й дипломати приймають зрівноважено вістки про нові розпорядження східньо-німецьких властей в справі припинення комунікацій між західним і східним Берліном. Департамент стейту зовсім не хоче згадувати про цю справу, одначе деякі урядовці висловлюються приватно, що вони надіялися якоїсь зміни в совєтській поведінці супроти Заходу з нагоди підписання миру в Бонн. Урядовці вказують на деклярацію Великих Трьох Потуг в справі Берліна, яка має на меті втримати неторканим теперішнє положення в тому місті. Вони теж кажуть, що в недалекій майбутності може прийти до дальших гострих розпоряджень совєтської влади для порушення стосунків між західньою частиною Берліну й східньою.

Ген. Ван. Фліт інтервеніює в кризі Південно-Корейського режиму

Корея. — Головний командант аліянтських сухопутніх збройних сил в Кореї, ген. Джеймс Ван Фліт, відбув вчора конференцію з південно-корейським президентом Сингманом Рі у зв'язку з кризою, яка наступила внаслідок непорозумінь і суперечностей між президентом і парляментом. Вже в червні мають відбутися нові вибори південно-корейського президента, якого вибирає парлямент і багато членів якого виступають проти перевибору Рі. Цей зі свого боку розправляється з опозицією в той спосіб, що досі казав заарештувати вісімох членів парляменту, видвигаючи проти них нез'ясовані ближче обвинувачення. Тимчасом на переговорах в Панмуджом в справі перемир'я в Кореї комуністи продовжують свої пропаґандивні виступи проти аліянтів, обвинувачуючи їх у „варварській поведінці" з червоними полоненими та закидуючи їм всілякі штучні перешкоди в переговорах. Аліянтське командування величезного табору полонених комуністів на острові Кодже успішно продовжує свої заходи для привернення ладу і повної контролі табору не тільки ззовні, але й знутра.

Папською булею відкрито Евхаристійний Конґрес в Еспанії

Барсельона, Еспанія. — Федеріко кардинал Тедешіні як папський леґат відкрив відчитанням папської булі 35 Евхаристійний Конґрес. Папа Пій XII. назвав свою булю „Евхаристія і мир" і в ній підкреслив, що хоч сім років минули від закінчення війни, то й досі ще немає миру, „миру думки і серця, миру в родині, між народами й державами в усьому світі. В інших країнах особливо на Сході Европи, ще й далі існують погрози і зарази нової війни. В багатьох країнах партійні боротьби між громадянами, ведені злим духом і підривними людьми призводять до того, що діти цієї самої нації діють немов вороги". Папський леґат підкреслив, що цей 35 Евхаристійний Конґрес, який відбувається 14 років після останнього Конґресу в Будапешті, дасть католицькому світові нагоду молитися за тривалий мир між народами. Між дев'ятьма вже присутніми кардиналами був і Франсіс кардинал Спелман з Ню Йорку. Папського леґата витали гарматніми стрілами і голосом сирен. Між присутніми був еспанський кабінет міністрів та коло 200,000 товпа вірних і майже всі еспанські єпископи.

Англії бракує фахових науковців

Лондон. — Дорадча Рада в справі наукової політики склала свій звіт, в якому заявила, що Англія потребує більше наукових фахових спеціялістів, щоб могти втриматися як великодержава. Тепер Англія не може дотримати кроку Америці і Швайцарії, де тричі більше наукових спеціялістів річно кінчає студії, ніж це діється в Британії, яка також хотіла б давати провідні становища в руки тих, що здобули відповідний науковий вишкіл. Далі в цьому звіті підкреслюється той факт, що мало англійців вибирають наукову кар'єру в ділянці фахової науки, бо університети в Оксфорді і Кембрідж надто велику вагу прикладають до гуманістичних студій, і найздібніші студенти не вибирають фахових студій, бо їхні батьки призвичаєні з погордою дивитися на фахові спеціяльні студії, які можуть дати провідні становища в промислі. Дорадча Рада доручає, щоб англійські університети і політехніки давали своїм вихованкам глибшу спеціяльну і загальну освіту.

Фіґль від'їхав до Австрії

Ню Йорк. — Д-р Леополд Фіґль, австрійський канцлер, виїхав з міжнародного летовища Айдлвайл після покінчення своїх відвидин у Вашинґтоні, де він був на обіді в президента Трумана й відбув конференції з різними урядовцями й конґресменами. В дорозі до Австрії він відвідає французьких міністрів у Парижі. Перед виїздом з Ню Йорку, він сказав репортерам, що відніс дуже додатнє враження з своїх зустрічів з чоловими представниками Америки, які розуміють потреби Австрії в її змаганні до волі й самостійности. Д-р Фіґль при нагоді побуту в Ню Йорку, дістав почесний докторат права з університеті Фодрґам.

ПІДПИСАНО ДОГОВІР ПРО ЕВРОПЕЙСЬКУ ОБОРОННУ СПІЛЬНОТУ

Париж, 28. травня. — Міністри закордонних справ вісьмох західних країн та представники сімох інших підписали вчора в приміщеннях французького міністерства закордонних справ низку документів, на підставі яких має бути створена одна об'єднана европейська оборонна сила та через які Західна Німеччина буде зв'язана з оборонною системою Північно-Атлантійського Пакту. Договір европейської оборонної спільноти підписано у висліді підписаного попереднього дня в Бонн мирового контрактового договору між Злученими Державами, Британією, Францією і Західно-Німецькою Федеративною Републікою, на підставі якого Німеччині була привернена у великій мірі її державна суверенність, але під умовою, що вона приступить до европейської оборонної спільноти, підставою якої буде військовий алянс між Францією і Німеччиною. Спільна европейська армія виноситиме в мирних часах коло 1,200,000 вояків, що матимуть однакові уніформи та спільне командування. Крім Франції і Німеччини, до алянсу належатимуть Італія, Бельгія, Голандія і Люксембурґ. Договір, його постанови і цілі вважаються за революційні в новітній історії, бо він створює цілком нове положення та кладе основи під справді нову Европу. На підставі цього договору два історичні вороги, — Франція і Німеччина, стають союзниками. Крім того, договір про спільну армію має свій господарський рівнозначник в Пляні Шумана про злиття европейської вугільної і сталевої індустрій, з виразною тенденцією покласти основи під майбутню політичну федерацію европейських країн. Цей новий европейський алянс цілосердечно підтримують Злучені Держави і Британія, які зі свого боку ґарантують його нерозривність. — Державний секретар Дін Ачесон і британський міністер закордонних справ Ентоні Іден взяли участь в церемонії підпису договору. Державний секретар Ачесон опісля заявив, що підписання того договору „може виявитися одною з найважливіших і одною з найдальше йдучих подій наших часів', бо цей договір можна вважати „початком здійснення найдавніших мрій — єдности вільних народів Західної Европи". В загальному підписано п'ять документів, які становлять договір про европейську оборонну спільноту та об'єднання збройних сил шістьох европейських країн в одну европейську армію. Цей документ підписали міністри Франції, Німеччини, Італії, Бельгії, Голандії і Люксембурґу. — 2. Договір між цими 6 країнами і Британією, на підставі якого Британія і ці країни зобов'язуються до взаємної військової допомоги на випадок нападу на одну або більше з них. — 3. Протокол 14 країн, що є членами Атлантійського Пакту, на підставі якого поширюється ґарантії того пакту на Західну Німеччину, єдину країну европейської спільноти, яка не є членом Пакту. — 4. Протокол, на підставі якого европейська оборонна спільнота дає такі самі ґарантії Атлантійському алянсові. — 5. Деклярацію, підписану міністрами закордонних справ Злучених Держав, Британії і Франції, на підставі якої ці країни вважатимуть загрозу розбиття европейської спільноти загрозою для них самих та для їхньої безпеки. Рівночасно ці країни зобов'язуються вдержувати на европейському континенті відповідні контингенти своїх військ, як довго цього вимагатиме загальне положення. Це є головні постанови підписаного вчора договору, який вважається переломовим в історії. Всі учасники підпису того історичного документу запевнили, — що це є договір миру і як такий він не звернений проти нікого. Договір ще мусить бути ратифікований парляментами договірних країн і щойно тоді увійде в силу. Загально сподіються, що хоча в переведенні ратифікації будуть деякі труднощі, проте вона буде здійснена ще в літі цього року.

Німеччина матиме право виробляти деяку зброю

Париж. — Після ратифікації підписаного тут історичного договору про европейську оборонну спільноту, Західна Німеччина матиме право продукувати танки, артилерію всіх родів і величини, та всю малу зброю. Натомість вона відмовляється від продукції атомової, хемічної та бактеріологічної зброї, як теж від фабрикації військових або цивільних літаків. Крім того, в районі на захід від Райну вона може продукувати розривні матеріяли, як теж протилетунські ракети. Ці зобов'язання перебрала Німеччина в підписаній канцлером Аденауером заяві, зобов'язуючись рівночасно, що коли б обставини змінилися і Німеччина могла перейти до продукції літаків, то вона зробить це тільки в порозумінні з трьома західними великодержавами. Крім того, Німеччині дозволяється на обмежені досліди атомової енергії для цивільного вжитку.

УРЯДОВА ПАРТІЯ В ІТАЛІЇ ВИГРАЛА ВИБОРИ, АЛЕ ВТРАТИЛА НА ГОЛОСАХ

Рим. — Досі немає повних виборчих вислідів з громадських виборів, що відбувалися в неділю і понеділок в Середущій і Південній Італії. Партія Християнських Демократів прем'єра де Ґаспері, коло якої групуються інші поміркованi партії, здобула перемогу. На всіх 2700 громад прийшли висліди з 861 громади, з того центрові партії здобули в 166, а новофашисти в 88. Але це тільки частинна перемога Християнських Демократів, бо вони втратили в числі голосів. Догадуються, що коло 1,000,000 голосів ця партія втратила в користь лівих партій, але найбільше голосів з цієї втрати забрали праві партії, що в опозиції до теперішньої більшости. Як третя сильна група вийшла з виборів права група партій, між ними найсильніша являється Партія Новофашистів. З повищого виходить, що в Італії в найближчих загальних виборах до парляменту не можна буде здобути працездатної християнсько-демократичної більшости, бо ці вибори відбуваються на засаді пропорційности і тоді голоси лівої і правої опозиції будуть ще грізніші для теперішньої проурядової більшости. ЗДА згідно з Пляном Маршала інвестували в Італії 1,300,000,000 долярів, але ця величезна сума грошей не змогла здобути політичної стійкости на довший час і Італії знову грозить доля Франції, де політичне життя розбите так сильно, що важко склеїти урядову більшість у цій країні, якій політичне партійне розбиття не дозволяє на нормальну внутрішню і закордонну політику.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Re-entry as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879 Pending.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сити і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВИПРАВДАНА ВІДСУТНІСТЬ

Від деякого часу майже всі дописи з наших національних, громадських, культурних, мистецьких, політичних та інших імпрез кінчаються жалем, що „публіка недописала''. Це дістьcя в Ню Йорку, Филаделфії, Шікаґо та в багатьох інших громадах. Минулої неділі на академії в честь Петлюри і Коновальця в Ню Йорку невеличка заля школи Вашинґтона Ірвінґа була у великій частині порожня, а між заледви кількома сотнями приявних було багато тих, що дві години раніше сиділи в теж далеко незаповненій залі іншої школи на балетному вечорі. Попередньої неділі на вічу в справі Народного Дому було коло чотири сотні осіб, в тому більша частина давніших іміґрантів. Усі ці імпрези, подібно як теж імпрези в інших громадах, були попереджені інтензивним розголошенням. І все ж таки — публіка „недописує''.

Над цим загрозливим явищем ажніяк не можна перейти до порядку дня. Ми свідомо згадали про три різні своїм характером імпрези в Ню Йорку, щоб виказати, що порожні місця на тих імпрезах не були припадкові та що тут маємо до діла вже з хронічним недомаганням нашого спільнотного життя, яке в найвищому ступні загрожує нашому спільнотному самобуттю. Правда, нюйорську громаду не можна брати за приклад, але ж — як згадано — такі самі симптоми нашого громадського недомагання виступають теж в усіх інших громадах. В Ню Йорку вони тільки найбільш вражають, коли подумати, що в цій метрополії живе около сто тисяч українців, а на імпрези приходить заледви кілька соток і то переважно тих самих на всі імпрези.

Мала фреквенція публіки на наших імпрезах немає і не може мати жадного виправдання, хоча вияснень на це подасться багато. Одні кажуть, що забагато імпрез, що забагато їх в одному дні. Це в деякій мірі правда, але цим виправдуються звичайно ті, *що не йдуть на жадну імпрезу.* Ці, що ходять на імпрези, найвище пожаліються, що в неділі та святочні дні не мають часу навіть пообідати, та дальше бігають з імпрези на імпрезу. Ще інші пробують виправдуватися тим, що програми імпрез неінтересні, але це теж тільки викрут, бо як одна чи друга організація може подбати про оригінальну і першоякісну програму, як вона постійно мусить рахуватися з порожньою залею і дефіцитом?

Так само несуттєві подібні інші виправдання відсутности широких мас громадянства на наших імпрезах. Але все це має свої *причини, все це є похідним явищем загального положення та стану,* *в якому опинилася* наша американсько-українська громада. Вважаємо, що одною з галовних причин цього є наша розпорошеність та розгубленість, як в ідейній так і організаційній ділянках. Що з того, що ми маємо величезну кількість організацій і величезну кількість імпрез, як велика частина з них тільки „клигає''? Що з того, що у нас так багато слів про патріотизм та про співчуття і турботу долею українського народу, як ми не підтверджуємо тих слів ділами і пожертвами. Залишки партійно-політичного розбиття на еміґрації в Европі перенеслись частинно і на американський терен і покутують в організаціях та в психіці. Суперечності щодо метод і засобів притемнюють нашу основну мету: якнайвидатнішу допомогу визвольним змаганням українського народу. В слід за тим наступає теж байдужність широкого загалу в громадських справах.

Є ще багато всіляких інших причин тих недомагань в нашому організаційному та загально громадському житті. Відсутність контакту з Рідним Краєм, величезні особисті можливості в новій країні, загальний добробут та багато притягаючих атракцій поза нашим громадським життям, все це впливає, але в жадному разі не виправдує порожніх місць на наших імпрезах, зменшеної жертвенности на народні цілі та цілої низки інших наших громадських болячок, які на довшу мету становлять дуже серйозну загрозу для нашого громадського організму.

Цеї проблеми не можна залишити своєму власному розвиткові, бо час ці нідомагання не тільки не ліквідує, але постійно збільшує та загострює. Тут потрібно протидіяти і протидіяти негайно. Треба перевірити дбайливо наше загально-громадське положення і тенденції його розвитку та поробити з того відповідні висновки для дальшого практичного поступування. Треба сподіватись, що недалекий вже П'ятий Конґрес Американських Українців приділить цим проблемам нашого громадського життя належну увагу.

Міжнародна Організація Праці і проблеми переселення

Пересування населення, це постійна дійсність в історії людства. Від давніх вже часів безчисленна скількість людей покидає свої батьківські краї і йде на інші місця поселення, шукаючи кращих умовин життя, більших перспектив для себе, чи свобідніших обставин. В останньому часі це пересування людей зросло з уваги на технічний поступ, зріст населення, через війни, як теж наслідком відкриття великих просторів для кольонізації. Це переселення мало постійно велике і політичне і соціяльне значення так для країн еміґрації, як і для країн іміґрації, а теж для всього людства. З одного боку це ліквідує справу безробіття в країнах виселення, знову з другого спричинює господарське піднесення і соціяльний поступ в країнах нового поселення.

З уваги на те, що справи переселення тісно в'яжуться з проблемами праці, Міжнародна Організація Праці віддає цим справам велику увагу. Вже у самій конституції цієї організації сказано, що її програма змагає до осягнення повного затруднення і піднесення життєвого стандарту у всіх народів, далі змагає до затруднення працівників у тому фаху, який для працівників приносить найбільше вдоволення, і вкінці до забезпечення перевишколу для працівників і праці для них, включно з переселенням.

Справи переселення стали гострою проблемою для світу після закінчення воєнних дій другої світової війни. Причини цього — це перенаселення Европи, для якої замкнена була еміґрація під час війни, як теж насильне переселення людей в Европі під час останньої війни. Велику працю в загоюванні цієї болючої проблеми післявоєнної Европи виконала Організація допомогами втікачам, звана ІРО. Продовж свойого існування вона перевела на нові місця поселення мільйони людей. Але проблеми вона зовсім не розв'язала. Статистика виказує, що Італія має коло чотири мільйони людей перенаселення, Німеччина терпить від мільйона і двох соток тисяч так званих „фольксдойче''. Ця проблема актуальна теж в Австрії; теж і Грецію турбує справа окол півтора сотні тисяч втікачів. Навіть Голяндія потребує виселити із своїх границь кожного року 25 тисяч осіб, щоб втримати господарський і соціяльний баланс у країні. Дуже актуальна проблема перенаселення Мальти, а Трієст має 12,000 втікачів побіч своїх власних 18,000 безробітних.

Міжнародна Організація Праці зацікавлена проблемами праці у світі, присвячує велику увагу проблемам перенаселення і переселення. Її екзекутивний директор сказав на засіданні ради директорів, що завдання цієї організації є покласти кінець найбільшому парадоксові нашого часу, що його творить факт, що існує багато країн, в яких забагато рук і мозків до праці, і знову є країни, де ці руки і мозки могли б причинитись до розвою нових невикористаних багатств.

За ініціятивою Міжнародної Організації Праці відбулась з кінцем останнього року в Неаполі конференція держав у справі переселення. На цій конференції заступлених було 27 держав і три держави були приявні в характері гостей. Згадана Міжнародна Організація Праці предложила плян переселення мільйона сімсот тисяч европейців до країн поселення впродовж п'яти років. В першому році переселення повинно охопити 200 тисяч осіб, а кошти винесли б майже 11 мільйонів долярів. Хоч і Неаполітанська Конференція потвердила велику важливість проблеми переселення і конечність її розв'язки, вона не прийняла вповні пляну Міжнародної Організації Праці. Головно держави, які можуть самостійно розв'язувати проблеми переселення, як Злучені Держави, обстоювали самостійність акції, приймаючи технічну допомогу від згаданої організації праці, головно в ділянці перевишколу.

Справу переселення в загальному доручено Об'єднаним Націям, головно тим аґенціям, які зацікавлені цими проблемами. На Міжнародній Конференції у Брюселі створено Провізоричний Міждержавний Комітет для переселення поселенців з Европи, як теж створено Комітет неурядових організацій переселення, членом якого — між іншими — являється теж ЗУАДК.

Справи переселення стали світовою проблемою і міжнародний професійний світ праці, який своєю політичною діяльністю намагається знищити і запобігти комунізмові, акцією Міжнародної Організації Праці веде перед у розв'язанні цієї проблеми, яка є одною з найповажніших проблем нашого часу.

Т.

СТРАХ НАД ЕВРОПОЮ

(Лист з Лондону)

Дебати в парляменті при різних нагодах виявляють основну турботу, що непокоїть публічну опінію Великої Британії: страх перед війною. Хоч війна вже є, і про це свідчать списки убитих і ранених підданих її величества в Кореї та в Малаї, однак цю малу війну громадяни Британського острова забувають. Їх більше непокоїть, що одного гарного чи дощового дня може початися справжня „велика війна''.

Ще не так давно Велика Британія *могла жити в „блискучій ізоляції''*, і обиватель островів за Каналом міг спокійно казати: „Це справи закордонні, вони мене не обходять''. Ці блаженні часи минули безповоротно. Тепер усе, що діється в широкому світі, заторкує також інтереси найменшого громадянина Британії. І найбільша турбота всіх напрямів і партій Британії — не дати розгорітися огникам на Далекому Сході до розмірів світової пожежі.

Мешканці Британії всі однозгідно хочуть миру з своїми сусідами і готові йти на найбільші жертви, щоб той мир забезпечити. Загроза для миру йде з Москви. Отже різні політики, учені і церковні діячі *виробляють усякі пляни*, як дійти до тривалого порозуміння з Росією. Що Европа розділена на дві зони, між якими виросла „Залізна заслона'' (вираз Черчіла), що Німеччина і Австрія ждуть формального мирового договору і скасування окупації арміями держав-побідниць, що на схід від Залізної заслони йде прискорена совєтизація і русифікація народів і провадиться систематичне народовбивство — все це британські громадяни можуть приймати „серцем'', але тверезий обрахунок каже їм, що „не виплатиться'' рішатися на рішучі кроки, щоб усунути московську небезпеку.

Коли б Сталін привітно „моргнув усом'', мовляв, він готовий поділити Европу на „сфери впливів'' і не буде мішатися в діла Західної Европи, то знов би був популярний „батько народів'' у Парижі і Лондоні, як це було за II світової війни. Настрій пересічного громадянина супроти небезпеки великої війни висловив недавно соціялістичний посол у Лондонськім парляменті Беван: він говорив, що боїться за долю і життя 50 мільйонів мешканців острова, який може стати предметом російських атак атомовими бомбами.

Ще більший страх, що переходить деколи аж у паніку, шириться між громадянами Франції. Англію відділяє від Континенту вода. Франція стоїть тепер у сусідстві з Совєтською Росією, бо Німеччина обернулася в „географічне поняття'', не має війська і може бути тільки полем бою між великодержавами.

Типовий приклад, що викликав паніку серед французів — це опубліковане в офіціозній газеті „Лє Монд'', приписане адміралові Фетчелерові звідомлення про плян оборони перед можливою атакою Москви. Навіть коли б той документ був дійсно виразом думок провідних діячів Америки, то й тоді здоровий розум міг би сказати французам: не Америка була б напасницею в можливій війні, а Москва. Коли „звідомлення Фетчелера'' твердить, що Західньої Европи неможливо оборонити перед совєтським нападом і що треба зміцняти оборонну лінію в Північній Африці та в арабських країнах, то це не була б „зла воля'' супроти Франції та інших країн Західньої Европи, а тільки **констатування** факту: непідготовлености Европи до оборони, в чім немало завинила французька політика. Бо Франція живе приблизно в настроях колишньої Галії, якій загрожували напади ґерманських народів у 5 столітті: „хочеться їсти, спати і не думати про небезпеки'' (єпископ Марсейський Сальвіян). Привид московського імперіялізму бродить по Европі . . .

В. І.

Іван Кедрин

Концепція Лободовського

Про статтю Лободовського були вже у „Свободі'' кількакратно згадки. Пригадаймо: Юзеф Лободовський, чільний польський поет, м. ін. знаменитий перекладач Шевченка на польську мову, помістив у польському журналі „Культура'' в Парижі чч. 2/52 — 3/53 велику статтю-розправу (на 52 сторінки друку), яка однаково своєю *блискучою стилістичною* формою, як і змістом стала певною політичною подією. Вона була зреферована на сторінках „Свободи'', але не було ще її оцінки саме як політичної появи. Тому вона, як тема, надалі актуальна, поскільки актуальна є надалі п р о блема польсько-українських взаємин.

Юзеф Лободовський виступив у цій статті, як пламенний звеличник ідеї розбиття „єдиної неділимої'' на національні держави, в першу чергу саме самостійну Україну. Назвавши свою статтю „Проти примарів минулого'', він з небувалою, як на польського публіциста, щирістю і відвагою признає всі історичні прогріхи польської шляхетської і післяверсальської Польщі у відношенні до українців. Знаючи прегарно обидві історії і культури — польську й українську — виявився тонким психоаналітиком, н а д з в ичайно влучно формулюючи всі ті чуттєві наверствування, що накопичились в поляків і українців впродовж століть. „Отже в них (українців) — пише Лободовський — постав комплекс кривди, а в нас комплекс велико-панського здивування, що хтось, що одержав майже самі тільки „добродійства'', зважується зголошувати претенсії''. Він розторощує противників українського самостійництва, публіцистів ендецького табору, полемікою, що в ній речеві політичні й культурницькі арґументи переплітані гострою і з'їдливою критикою тої примітивної польської політичної думки, яка завжди боялася і боїться української держави, дивлячись на українські державницькі змагання виключно лише крізь призму анахронічних поглядів Сєнкевичівського Заґлоби. „Осягнути справжню історичну дорогу можна буде щойно тоді, коли перекреслиться доконані факти, направиться заподіяні кривди, відробиться доконані злочини''. Лободовський не боїться заторкувати т. зв. найдразливіші справи, головно з періоду останньої війни, де взаємно проливано кров.

Вище від усіх смертельних жалів і претенсій стоїть імператив спільного польсько-українського фронту з уваги на небезпеку відроджування великої Німеччини на Заході і великої Росії на Сході. „Справа п о л ь сько-українського порозуміння не посунулась ані на одну п'ядь вперед, хоч уже стільки надхненного чорнила всякнуло в терпеливий папір . . . А час летить і ніхто з нас не всилі передбачити, *коли новий гураґан* зірветься над світом''. І Лободовський боїться, що коли не буде польсько-українського порозуміння ще перед вибухом третьої світової війни, то повториться історія з 1918 року і поляки й українці будуть вплутані у війну одні з другими та у взаємне винищування, тоді, коли за своєю спиною матимуть — Польща Німеччину й Україна Росію. „ . . . Річ у тому, щоб не повторилася війна, що розбивала б наші сили, та щоб українці мали розв'язані руки на півночі, а поляки на інших, життєвих для них відтинках. А цього не буде, коли раніше не настане порозуміння''. Очевидно, Лободовський здає собі справу, що суть польсько-українського спору це Західна Україна, що її поляки зовуть „східніми кресами'', вважаючи її польською землею, в усякому разі частиною історичної і післяверсальської Польщі, яку Польща втратила в Ялті, проти котрої бореться вся польська офіційна еміґрантська політика. (Сам Лободовський вживає терміну „Червенська Земля'') І Лободовський ставить конструктивну концепцію розв'язки того спору. Він відкидає федераційні проєкти, розуміючи „інстинктовну нехіть (українців) до федераційних задумів''. Зате він пропонує, щоб Східна Галичина одержала „власний статут на підставі повної рівноправности населення і збереження ідентичних форм зв'язку з Варшавою та Києвом, як територіяльно посередній член''.

Іншими словами, Лободовський висуває концепцію відокремити Східну Галичину (чи всю Західну Україну, себто разом із Волинню і частиною Холмщини) в окрему правно-державну одиницю, що внутрі забезпечувала б повну рівноправність українцям і полякам в державній адміністрації, економіці й культурі, та назверх стояла в тому самому відношенні до держави Польщі, як і держави України. Порівнюючи з існуючими державними творами, можна б назвати цей проєкт „швайцаризацією'' Галичини. Годиться згадати, що проєкт такої „швайцаризації'' виринав уже в 20 рр ц. ст. під час процесу за Східну Галичину на міжнародному форумі. Українці й поляки, йдучи за прикладом Швайцарії і тамошніх трьох вповні рівнорядних і рівноправних народів — німців, французів і італійців — мали б, зберігаючи свій загально - національний патріотизм, стати на становищі передусім свого краєвого патріотизму і на ґрунті любови до тієї самої землі не жертись взаємно, не боротися за прилучення тієї землі до одної з двох національних держав, тільки співпрацювати в адміністрації краєм та над господарським і культурницьким піднесенням його. Приповідкова швайцарська невтральність мала б, мабуть, і тут стати взором, коли Лободовський каже про однакове відношення до Польщі, як України, себто відповідні тотожні умови військово-політичного і торговельного характеру.

Концепція Лободовського є тому — як ми сказали на самому вступі — певною політичною подією, що оце вперше за останні роки появляється на сторінках *поважного польського еміґраційного часопису* проєкт, що відривається від твердої і непорушної польської тези „східніх кордонів з 1939 року'', себто відмовляється від офіційної політики польського лондонського уряду та паризької Політичної Ради і пропонує компроміс. З цього погляду ця стаття є поступ політичної думки і доказує політичну вищість автора над доктринерами „польськости кресів'' і кордонів з ризького миру, бо він бере за вихідну точку — сучасну міжнародну ситуацію і реальну загрозу від відродження німецької сили та відбудови неподільної Росії з псевдодемократичною політурою. Таким чином Юзеф Лободовський ставить руба проблему: Чи обидві сторони, польська й українська, мають ждати пасивно розвитку історичних подій та активно приготовлятись що-найбільше до нової війни на два фронти — поляки проти Німеччини й України та українці проти Польщі й Московщини, чи може заздалегідь думати про ліквідацію боєвого фронту Польща-Україна?! В першому випадку виключається компроміс, а зберігається обидві непорушні політичні плятформи: українське становище, що це Західна Україна, українська етнографічна земля, що на ній живе український нарід і тому це невіддільна частина всієї великої України. І польське становище, що — мовляв — Польща володіла там від 1387-1772 і від 1919-1939, тому вона має „історичне'' право володіти там далі.

При арґументації обох цих принципових і непорушних становищ обидві сторони вилили (кажучи висловом Лободовського) вже море надхненного чорнила на терпеливий папір. І річ не в тому, котра сторона має „рацію'', бо ту рацію в політичній дійсності мусіли б знову розсуджувати: або хтось третій, або — зброя. Таким чином проблема вертається до вихідної точки Лободовського: війна на два фронти для обох народів чи мир. А коли мир, то — злагода. І тут є суть справи. Здається, що питання „який компроміс'' стане вже на другому пляні, якщо відповідальні українські і польські чинники взагалі виходитимуть із логічних засновків Лободовського. Можливо, що тоді взагалі не було б дискусії над конкретним проєктом Лободовського наслідувати швайцарський зразок в Галичині. Але тоді виринула б автоматично інша проблема, засаднича: шукання взагалі концепції порозуміння, шукати такої політичної формули, яка могла б бути прийнята обома сторонами, зліквідувала польсько-український фронт та створила єдиний фронт для оборони державних інтересів Польщі й України. Заслуга і значення статті Лободовського у тому, що вона ставить всі ці проблеми у всій своїй наготі і гостроті, проблеми смертельно поважні.

Микола Андрусяк

100 РОКІВ ВІДРОДЖЕННЯ НА ЗАХІДНЬО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

(1772 — 1872)

(4)

В Оломунці 6. листопада предложила делеґація „Головної Руської Ради'' цісареві петицію, щоб поділено Галичину на руську й мазурську, в руській губернії урядова і навчальна мова мала бути українська, щоб утворено українську ґвардію, усунено ворожих українцям урядників та визначено комісії для розгляду спорів за ґрунти й ліси між панами й громадами. Хворовитий цісар Фердинанд І чувся безрадним і тому зрікся корони 2. грудня 1848 року на свого братанича Франц-Йосифа І, який видав нову конституцію 4. березня 1849 р., тоді парлямент розв'язано. Тому, що цією конституцією вилучено з Угорщини Семигород, сербську Воєводину й Хорватію, мадярський сойм детронізував Габсбурґів.

Мадяри змушували карпатських українців до свого війська, тому „Головна Руська Рада'' взивала галицьких і закарпатських українців до спільної самооборони. У висліді цієї відозви була зорганізована селянська самооборона в Карпатах проти мадярів; по галицьких містах руські національні ґвардії, щоб не допустити до польського повстання, тому, що вже тоді було польсько-мадярське братання й багато поляків пішло в ряди мадярського війська; врешті „Головна Руська Рада'' зорганізувала 10. 3. 1849 р. батальйон руських гірських стрільців, що вирушив зі Львова до Кошиць, де залишився аж до цілковитого замирення на Угорщині. Проте австрійський цісар не радо користав з пропозицій „Головної Руської Ради'', що хотіла виставити полк, а якщо зайде потреба, до більше, тільки волів звернутися за допомогою до російського царя Миколи І. Через Семигород, Буковину й Галичину ввійшла до Угорщини російська армія, перед якою скапітулювали мадярські повстанці під Віляґошем 13. серпня 1849 р. З кінцем 1849 р. вернувся до Львова баталіон руських гірських стрільців і був розпущений 3. І. 1850 р. Голуховський переконав цісарський уряд про небезпеку руської ірреденти, грізнішої від польської, тому що австрійські русини разом з російськими українцями мали на меті незалежну від Австрії і Росії руську державу. Очевидно, виводи польського графа знайшли більший послух в цісарському дворі, як голос свящ. Григорія Шашкевича (1809-88), що був у 1848-65 рр. радником галицького шкільництва в австрійському міністерстві освіти. Тимто за свою вірність австрійському цісареві не одержали русини виділення автономного „Руського краю'', тільки звалища університетського будинку, на якого площі вибудовано другу міську Преображенську церкву й Народний Дім у Львові. Угольний камінь під цей Народний Дім поклав у 1851 р. цісар Франц Йосиф І в приявности Голуховського, який підніс тост: „многая літа руському народові'' й легковірні русини вважали його за свого приятеля аж до 1859 р.

Хвилево кращі здобутки осягнули закарпатські русини, яких речник Адольф Добрянський (1817-1901) як цісарський комісар при російському війську в часі здавлювання мадярського повстання знайшов скорше послух у Відні. Добрянський домагався а) введення в життя конституції з 20. 3. 1849 р., б) визнати русинів як окрему *політичну* національність, в) розграничити адміністраційні округи по етнографічним межам, г) оснувати руські народні школи, гімназії, правничий факультет в Ужгороді та перетворити львівський університет на руський, ґ) урядниками в руському краю назначувати туземців, або таких, що знають руську мову й при обсаді центральних урядів запевнити відповідну кількість русинам, д) субвенції уряду на урядовий часопис руською мовою, е) свобідного печатання кирилицею, є) зрівняти руських урядників, священиків і вчителів з урядниками інших народностей, ж) номінувати русинів старшинами у війську; та з) установити греко-католицьких капелянів у руських полках. Ці домагання вручив Добрянський цісарському комісареві Йосифові Ґерінґерові 19. X. 1849 р. а відтак до рук самого цісаря віддав меморіял „Пам'ятник угорських русинів'', в якому пропоновано поділ Угорщини на дистрикти по народностям. На це погодився цісарський уряд і в жовтні ц. р. виділено земплинський, ужгородський, бережський, угочанський і мармароський комітати в окремий „Руський дистрикт'', якого намісником іменовано Добрянського що ввів місцеву мову до урядів, шкіл і вуличних написів. У „Руському дистрикті'' було в 1850 р 391,000 русинів на 511,000 усього українського населення Угорщини. Тоді починають закарпатські письменники звертатися до місцевої народної мови, Олександер Духнович (1803-1865) видав тоді народною мовою з домішкою церковно-слов'янщини „Буквар'' і „Граматику руського язика'', альманахи на 1851 і 1852 рр. „Поздравленіє русиновъ'', а з його віршів два: „Я русин бил, єсьм і буду'' та „Подкарпатські русини, оставте глибокий сон'' (гимн Закарпаття до 1939 р.) стали народніми піснями. Поезії місцевою говіркою поміщував у „Зорі Галицькій'', віденському „Вістнику'', „Слові'' і в інших священик Олександер Попович (1819-1900).

5. Початки прикарпатського москвофільства

Безуспішність змагань „Головної Руської Ради'' за автономний „Руський край'' зневохотила галичан до віденського уряду. Перемарш російських військ у 1849 р. через Галичину, Буковину й Закарпаття й поворот викликав серед австрійських русинів захопленням братнім „руським'' народом; коли зважити, що в подавляючій більшості ці війська складалися з придніпрянських українців, то цілком зрозуміло, що завдяки їм галичани й закарпатці виробили погляд, мовби то їх мова була схожа з російською. Тимто в прикарпатських областях витворився податний ґрунт для вже раніше розпочатої панруської акції Михайла Поґодіна, що до 1849 р. на цьому ґрунті мав тільки єдиного однодумця Дениса Зубрицького, який почав впливати на Головацьких. Справді польські конспіратори в 40-их рр XIX ст., аби відвернути очі австрійської поліції від себе, доносили про москвофільство деяких галицьких діячів, за ними подавав про існування москвофільської партії в Галичині автор „Слова пшестроґі'', але цьому перечить у своїх спогадах корифей галицького москвофільського руху в другій половині XIX ст. Богдан Дідицький (1827-1908), що сам почав хилитися до москвофільства в 50-тих роках під впливом Головацьких та власних зустрічей з російським військом Адольфа Добрянського. Але ці враження з 1849 р. затерлися б безслідно, якщо б не було *аґітатора панрусизму* у Відні в особі протоєрея російської амбасади Михайла Раєвського (1811-84).

Вол. Дорошенко

ІВАН ФРАНКО

(Зі спомнинів автора).

(2)

Кримський особисто був знайомий із Франком, часто з ним переписувався й нераз читав нам його листи з різними новинами літературного, наукового та громадського характеру та показував різні його фотографії. Тоді саме почав виходити „Літературно-Науковий Вістник", в якому Франко грав першу скрипку. В кожній книжці Вістника було повно Франкових творів: поезії, оповідання, або повість, критична або публіцистична стаття, чи літературна характеристика, або й те і друге, огляди та рецензії. Крім оригінальних творів містив Франко й чимало перекладів всякого роду творів. Ми, можна сказати, виховувалися на його писаннях. ЛНВ ми передплачували для громади безпосередньо зі Львова навіть і після того, як російська цензура перестала його пускати на Украну. До Москви він ішов вільно, ввесь час, тож через мене передплачував його дехто з киян (С. Єфремов, Б. Грінченко, Василь Степаненко, Вол. Шемет). Я не міг дочекатися появи чергової книжки. Вістник мені навіть снився: ніби прийшла свіжа книжка і я її переглядаю, читаю зміст, а далі за чергою поезії, оповідання, статті..

З науковими творами Франка ми знайомилися з „Записок" НТШ, які приходили до університетської бібліотеки. Я виробив собі у її директора Дм. Язикова дозвіл відвідувати професорську читальню, де були виставлені всі наукові новинки з цілого світу, в тім і видання НТШ. Звичайні читачі могли дістати ці речі тільки по певному часі, після того, як їх попереглядають панове професори.

Слава про Франка вже переступила тоді межі тіснішої його батьківщини — ім'я Франка — белетриста, публіциста і вченого вже було відоме і в Німеччині і в Славянщині, зокрема в Росії, де переклади його оповідань і статті про нього подибуємо вже з кінцем 90-тих років. Так, про Франка згадував відомий польський діяч Леон Василевський — пізніший міністер, а тоді публіцист і співробітник Франкового „Життя й Слова", у своїх нарисах із галицького життя. Ці нариси почав він містити в відомому російському місячнику „Русское Богатство" (органі радикального народництва) вже від р. 1895. Вони опісля вийшли окремою книжкою під наг. „Современная Галиція" (С. П. Б. 1900, було й 2 вид.) Дуже гарний нарис життя й діяльности Франка докладно й тепло написаний, помістив Е. Деґен у журналі „Новое Слово" (1897/8 р.). Ці речі були нам, розуміється, відомі.

Отож, коли влітку 1904 р. я з своїми приятелями вибралися до Львова на курси українознавства, то духовий образ Франка стояв перед нами у всій своїй величі. Франко був тоді найбільшою постаттю на всю Соборну Україну. Його могутній талант розгорнувся був на всю свою широчінь, коли Франко визволившися з десятилітньої панщини в „Кур'єрі Львовскому" — дістав змогу віддатися виключно праці на рідному грунті. В непам'ять пішов теж такий недавній час, коли Франко був „виелімінований" із української суспільности. Тепер був він загально-шанованим діячем, найбільшим українським письменником та визначним ученим, одним із стовпів НТШ.

Курси влаштовував за ініціятивою М. Грушевського й коштом Є. Чикаленка окремий комітет, на чолі якого стояли саме ці стовпи: М. Грушевський як голова, Іван Франко, заступник голови й Вол. Гнатюк, секретар.

Отже нам відразу довелося познайомитися з цими визначними мужами, яких лучила тоді тісна приязнь.

Виклади відбувалися від 23-го червня до 22-го липня в готелі Бель-Вю на вул. Кароля-Людвика, перезваної за Польщі вул. Леґіонів. Франко читав курс історії української літератури від найдавнішого часу до кінця XIX. в. (одинадцять викладів). І хоч мав усього 15 годин на свої виклади, встиг дати нам повний і систематичний огляд українського письменства, який був для багатьох із нас справжньою новиною. На жаль цей курс не був опублікований і не зберігся й у Франковому архіві. Нагадує його мені стаття про „Южнорусскую" літературу, яку Франко помістив в російській енциклопедії Брокгавза і Єфрона, тільки що курс був значно ширший і докладніший.

Викладач із Франка був прегарний. Без афектації, без силуваного красномовства, спокійно, річево й логічно плила його мова, багата на факти й висновки. Ми слухали його з великою увагою й цікавістю й ніколи не нудилися на його викладах. Франко чудово знав свій предмет та вмів його гарно „подати", хоч і просто й без жадних викрутасів. Він був найкращим лектором на наших курсах. З ним міг конкурувати хіба Хведір Вовк, який викладав етнографію й антропологію. Вовкові виклади були так само ясні та прозорі, як і Франкові.

(Продовження буде)

ЗДА стримуються від торговлі з СССР

Вашингтон. — Як виходить з повідомлення секретаря торгівлі, яке він подав у своїй радіопромові, з ЗДА у минулому році було вислано товарів до СССР лише на 55.000 долярів. Західні Держави, як запевнив секретар, також стримувались від торгівлі з СССР. Ембарґо це торкалось не тільки СССР, але й червоного Китаю, куди вивезено товарів менше, ніж на 200 долярів. Це були лише книжки.

Фестиваль Націй в Ст. Полі, Мінн.

Один раз на два-три роки, за ініціятивою Інтернаціонального Інституту міста Ст. Пол, в колосальній авдиторії столиці Міннесоти, влаштовується так званий Фестиваль Націй. На цьому Фестивалі десятки різних національностей, незалежно від раси та кольору шкіри, мають нагоду продемонструвати своє національне мистецтво і познайомити в де-якій мірі американський світ зі зразками своєї матеріяльної та духовоі культури. Подібні свята організуються тут з широким американським розмахом, притягають завжди багатотисячну авдиторію і користуютьяя заслуженим успіхом у публіки.

Немає потреби багато писати про важливість таких свят для нас, українців, оскільки це є майже єдина нагода, коли ми можемо виступити перед великою авдиторією. Ні для кого не секрет, що не зважаючи на те, що країна зараз фігурує в Об'єднаних Націях, як ніби-то незалежна держава (!), все ж пересічний европеєць і американець має і до цього часу досить невиразне уявлення про неї, мислить ще старими географічними категоріями, уявляючи її як частину Росії і показує елементарну необізнаність, коли питання стосується її історії, культури та мистецтва. Знайомлючи чужинця з чарівною мелодією нашої пісні, буйним і нестримним танком, „оригінальним орнаментом, ми досить часто „пробиваємо мур" у його свідомості і розкриваємо йому очі. Коли взяти це під увагу, то стане ясним, оскільки важливим для нас є можливість використати фестиваль для пропаганди нашої національної ідеї, а разом з тим — оскільки це є зобов'язуюче для кожного з учасників. Під час таких свят нам, українцям, щоб досягти максимального ефекту, треба дійти до згоди, виступати єдиним фронтом, притягнувши до участі найліпші мистецькі сили, забути на час про свої внутрішні незгоди, поступившись, в разі потреби партійними чи „парафіяльними" амбіціями. Не входячи в причини, мусимо проте з жалем констатувати, що цього року не всі громади Ст. Полу та Міннеаполісу взяли належну участь у фестивалі.

Фестиваль Націй припав тепер на кінець квітня і його грандіозна програма була розтягнута на чотири вечори (з 24 по27 квітня включно). Що вечора виступали зі своїми танками, піснями чи символічними скечами вісім різних національних груп. На арені, в задній її частині, були влаштовані відповідно оформлені буфетні кіоски, де продавались страви і напої, що репрезентували кулінарне мистецтво тієї чи іншої країни. У відвідувача складалось враження, ніби він попав на якийсь міжнародній базар.

Крім цього у величезному фоє були розташовані чисельні павільйони, в яких демонструвались зразки народного мистецтва, а також одяг, посуд, меблі чи проста середина кімнати, в мініятюрі перенесена сюди з якоєсь країни Европи, Південної Америки чи Азії. У глядача розбігались очі, йому хотілося все оглянути, скрізь побувати: і в шотляндському котеджі, і в швайцарській гірській таверні, і в японській кімнатці. А як же поминути сонячну Україну, а після цього всього не спочити під розлогим гавайським бананом?!

З великим задоволенням можемо констатувати, що окрім шведського павільйону, до досвідчений майстер з великим мистецтвом на очах у глядачів робив малюнки квітів на скляних виробах (за допомогою карборундового точильного диска), найбільшу увагу глядачів притягав український павільйон, в якому п. П. Гайдак демонструвала мистецтво української писанки. Тут же була виставлена цікава колекція писанок, зразки килимів, різні вишивки, майстерно вирізблені скриньки та керамічні вироби, а також макет української церкви з Підкарпаття. Все це притягало увагу глядачів.

Виступ української групи, що мала демонструвати нашу пісню і танок, припав на 25 квітня як остання точка програми. Перед цим було багато цікавих виступів інших національних груп. Спершу виступали зі своїм екзотичним танком „Гуля" гавайські дівчата. Поминувши незвичну для „европейського" ока домінуючу ролю задньої частини тіла у цьому танку, мусимо відмітити надзвичайно експресивну міміку і гру рук — кожен порух мав щось символічного, оскільки весь танок це є розповідь старої легенди острова.

Сирійці показали своє весілля в орієнтальному стилі, з танками під жалібні звуки зурни і хляпання долонь. Надзвичайно граційно виконали кроатці танок „Коло". Дуже оригінальні були два фінські танки, різні своїм характером. Особливо цікавцм був перший з них, з косами і граблями, що мав ілюструвати збір урожаю: хлопці ритмічно „косили", а дівчата за ними „загрібали". Цікава також була дефіляда на вельосипедах голяндців, в старовинних одягах, а також їх танок під стукіт дерев'яних селянських черевик „сабо".

Українська програма була запляновано дуже широко, але, на жаль, не всю її було виконано. Почалася вона дуже імпозантно маршем по арені великої колони одягнутих в національні строї співаків та танцюристів, під спів пісні „Гей, ну-те косарі, бо не рано почали". Після цього, згідно програми, мали бути українські народні пісні. На жаль, була проспівана лише одна пісня, і то дуже невдало добрана, оскільки вона зовсім не мала в собі чарівної української мелодії і через те не могла дати слухачам правдиве уявлення про красу і чари нашої пісні. Маю на увазі „Сусідку". Незрозуміло, чому вибірано її, коли ми маємо стільки чудових історичних, чумацьких, ліричних і жартівливих пісень. „Сусідка" має в собі мало українського, оскільки і ритм і мелодія її запозичені композитором з „Угорського Танку" Брамса.

Великий успіх мали українські танки у виконанні трьох танцювальних груп з греко-католицької та православної парафії св Михайла з Мінеаполісу. Кілька разів глядачі серед танку нагороджували віртуозних танцюристів оплесками чого не було під час виступу інших танцювальних груп. Але все ж, і тут програма трохи не дописала, оскільки, як заключний акорд, мав бути виконаний надзвичайно цікавий танок з шаблями — „Запорізький Герць". Пригадую успіх цього танку на „Українському Дні" позаминулого року. Цей танок, зовсім відмінний своїм стилем від тих, що були виконані) до речі, досить подібні один до одного), викликав би безперечно великий інтерес у глядачів. Нам треба показувати своє мистецтво у всьому його багацтві і різноманітності, а не подавати його в пляні змагання поодиноких груп.

Підводячи підсумки, можна ствердити, що виступ українців на фестивалі цього року мав заслужений успіх, але він міг бути значно більшим як-би, по-перше до участі в ньому були притягнуті і ті художньо-артистичні сили, які опинилися „за бортом", а по друге — як би програма була глибше продумана.

Ол. Филипович.

НОВІ КНИЖКИ Й ЖУРНАЛИ

Остап Тарнавський. Життя. Вінок сонетів. Мистецьке оформлення Якова Гніздовського. Видавництво „Київ", Филаделфія. 1952, ст. 24.

В цій книжечці поет надрукував свій вінок сонетів. Цілість цього вінка складається з п'ятнадцяти сонетів. Кожний з цих сонетів зачинається останньою стрічкою попереднього, а останній, п'ятнадцятий сонет — це повторення всіх початкових стрічок своїх попередників. Змістом цих сонетів — роздумування поета над тим, що таке життя. Кінцева пуанта цієї збірки така:

Із співом, що несуть його серця,
людина йде—задивлена в Творця.

Отець Ісидор Сохоцький. Що дали греко-католицька Церква й духовенство українському народові. Видавництво „Америка". Филаделфія, 1951, ст. 104.

В цій поважній праці автор дає огляд того вкладу, який вложило наше духовенство на західних українських землях в різні ділянки нашого політичного, освітнього, господарського, наукового, літературного та музичного життя в Галичині та на Закарпаттю.

Коли переглядаємо цю працю о. Сохоцького, то бачимо, що був такий час у нашому житті в Галичині, коли наші духовні особи були єдиними й одинокими робітниками в багатьох ділянках нашого життя, а на Закарпатті цей стан тривав ще довше. В останніх десятиріччях участь духовенства маліла, або й зовсім заникала. Начальні провідні місця зайняла була вже наша світська інтеліґенція, але в низових клітинах наше духовенство й далі відогравало величезну ролю в житті нашого народу.

В зв'язку з повищими думками виринає сумнів, чи доцільним був зворот у деяких наших вищих церковних чинників, щоб стримувати наших священиків від праці для народу і поза чисто церковно-религійними справами. Думаємо про недавнє передвоєнне положення на наших землях в Европі, а не тут, в Америці.

Вол. Русальський. Після облоги міста. Новелі. Аделяіда. Австралія. 1951, ст. 64.

Молодий автор умістив в цій книжечці 7 коротких оповідань, називаючи їх новелями. Автор показав себе доволі добрим прозаїком, що знає про що пише. Деякі його твори могли б мати ясніше сформуловану ідею, але й так, як вони видрукувані, викликають прихильне враження, та свідчать про те, що автор шукає доброго серця серед людей і то навіть у жорстоких роках війни, та серед того знищення, що його зробила війна, розсіваючи мільйони людей по світі та відриваючи їх від рідного коріння.

Дм. Соловій. Стежками на Голготу. Винищення в Україні мільйонів людей терором та штучним голодом в 1929-1933 роках. Частина перша. З переднім словом д-ра Матвія Стахова. Ню Йорк-Дітройт-Скрентон. 1952, ст. 86.

Автор записав з уст очевидців оповідання про те страхіття, якого доконували московські окупанти України над нашим народом у жахливих роках штучного голоду в 1929-1933 роках. Цю книжечку повинні прочитати ті наші брати й сестри українського роду, які ще й досі, збаламучені совстськими свідомими й несвідомими аґентами, вірять у те, що московський совєтський окупаційний уряд „добрий для України", та що він „дбає про добро нашого народу". Всі ті, що їм удалося вирватися з совєтського пекла, зможуть тільки пригадати собі, та щераз пережити, ті жахливі події.

Читаючи цю книжечку, думаємо про те, коли в нас зачнуть видавати подібні праці американською мовою, щоб люди в вільному світі правдиво могли пізнати жах життя під Совєтами.

Л. Луців.

Київ. Журнал літератури й мистецтва Літературно-Мистецького Товариства в Филаделфії. Виходить що два місяці. Ч. 2. Березень-квітень, Рік III. Филаделфія, 1952, ст. 65—128.

Зміст: М. Куліш — Народний Малахій, Л. Храплива — У темряві, Ю. Яновський — Шаланда в морі, О. Влизько — Іронічна увертюра, Буденне море. В порті стоять кораблі. Порт. Матроси; С. С. Б. — Море і я, М. Бажан — Танцівниця, Т. Осьмачка — Пісня, О. Зуєвський — *,*, С. Гординський — Сон і смерть. Одні повчають, Роман Пачовський — Пам'яти батька, Василь Пачовський — Сріберний дзвін, М. Островерха — „Остання вечеря", І. Беенкен — 30 років совєтської архітектури, Д-р К. Кисілевський — Верхратський як філолог, Е. М. — Нотатки, С. Гординський — Історія одного слова, Б. Кравців — До проблеми Тура — Сварога — Трояна, О. Зуєвський — Без кореня. З листів до редакції. З бібліографічних міркувань.

Наша Культура. Ч. 6. (171). Квітень 1952. Вінніпеґ. ст. 36.

Зміст: † Іларіон: Пізня канонізація князя Володимира й княгині Ольги. Проф. І. Власовський: Національне церковне право. Д-р К. Біда: Помер Кнут Гамсун. Академік Леопольдо Палясіон. Мудрість і Держава, вступ Д-ра Д. Бучинського. Проф. В. Шугаєвський: Нищення в Україні національних культурних цінностей. Рецензії, огляди, замітки. Різне. Голос громадянства про „Нашу Культуру". Нові книжки.

Кожний свідомий українець, та кожна свідома українка, вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшувати кадри ідейних українських працівників.

Що пише українська преса

ЯК ДІЄ УПА

Недавно кореспондент „Ню Йорк Таймсу" С. Л. Солцберґер писав, що Москві вдалося знищити український підпільний рух. Український тижневик „Гомін України" в Торонті в числі з дня 24 травня ц. р. відповідає на це:

„З приводу тієї статті С. Л. Солцберґа приходиться відмітити, що автор непознайомлений з фактом планової реорганізації українського підпілля, що відбулася згідно з доручення найвищих керівних чинників українського визвольного руху ще 1946 року. З огляду на загальну політичну ситуацію не було доцільним продовжувати збройні дії в дотепер ішніх розмірах, а треба було обмежитися, передусім, до політично-організаційної роботи. Про те, що український рух спротиву діє далі і що Москві не вдалося його зломати, засвідчують інформації за другу половину 1951 року, що їх одержали з України нормальним зв'язковим шляхом чинники визвольного руху на еміграції. Без сумніву, в актуальній ситуації політично-організаційна робота визвольного руху в підсовєтських умовинах має з нашого українського інтересу більше значення, як переходово ефективна і голосна пирша збройна акція, як цього хотів би автор статті у „Ню Йорк Таймс-і", щоби мати доказ діяння підпілля. Коли ж такої акції тепер немає, то це далеко ще не, означає, що український визвольний рух Москва знищила!"

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

†

СПОВІЩАЄМО З БОЛЕМ, ЩО ДНЯ 24. ТРАВНЯ 1952 Р. ПОМЕР

У ПАРИЖІ, У 70. Р. СВОГО ЖЕРТВЕННОГО ЖИТТЯ

ПРОФ. Д-Р.

ЗЕНОН КУЗЕЛЯ,

ДОВГОЛІТНІЙ ПРЕДСІДНИК КОМІСІЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ, ДОБРОДІЙ МОЛОДІ І ВИЗНАЧНИЙ НАУКОВЕЦЬ.

Представництво КОДУС-у.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

СЕЙНТ ЛУЇС, МО.

Свято в пам'ять Т. Шевченка.

Дня 6 квітня в Укр. Народнім Домі відсвятковано Свято в пам'ять Тараса Шевченка з такою програмою: реферат, декламації, інсценізація „Розрита могила", виступ хору.

Чистий дохід в сумі $60 розділено по половині на УКК (визвольний фонд) і будову сцени в У. К. Н. Домі.

Добровільні датки зложили:

В. Паращак $3; М. Кульчицький $2.50; по $2: д-р Г. Храпливий, д-р Дубицький, П. Федина і син, П. Хлопак, П. Лесь, П. Якимів Катер., М. Стефанишин, Й. Гресько, С. Василюка; по $1.50: О. Дашо, І. Назар, Б. Данилевич; по $1: А. Стецків, А. Пар, А. Гроцька, Н. Недільницький, П. Возьна, О. Гаврилюк, О. Ганас, А. Томин, Р. Возьний, М. Гресько, М. Андибур, П. Кульчицька, П. Подольська, Й. Цембала, П. Дубицький, П. Стефанишин, М. Дмитришин, К. Гатлан, М. Шпить, Т. Лужецька, Ю. Стефанишин, І. Позиба, П. Лотоцька, В. Хрунь, А. Дмитришин, П. Іщук, І. Бемба, Й. Павлишин, Н. Заяць, А. Куцінський, С. Цимбала. Решта дрібними.

Святочний Комітет цією дорогою просить всіх українців на терені та в околиці Сейнт Луїс приходити численно на всі імпрези, які будуть уряджуватись в У. Н. Домі та підтримувати хоч морально добру народну працю.

За Комітет: **Мих. Стефанишин.**

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

Зголошуючись на розшуки, не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАД. Комітету, адресу якого подано при кінці.

ГРУПА ЛИСТИ 16.

20150 Ярослав Савків знайомого зі села Годів, пов. Зборів, та особу з села Кальне, пов. Зборів, що виїхала до ЗДА в 1938 р.

20151 Карпо Дрощенко шурина брата моєї жінки(Антона Гончар зі села Городище, область Дніпропетровськ. Його батьки Кость і Векля. Виїхав до ЗДА в 1912 р.

20152 Євген Маврів Миколу Фурик, який виїхав до ЗДА в 1950 р. з Німеччини.

20153 Микола Гик співжителів у Німеччині Володимира Пріма і Осипа Леніо.

20154 Осип Макогін зі сила Корличі, пов Перемишляни родича Сидорко, що виїхав до ЗДА в 1925 р.

20155 Петро Ролько, син Василя Івана Мельника, родж. в ЗДА, до 1938 р. перебував в Стратині, пов. Рогатин.

20156 Антін Шміґель зі села Верховня, пов. Новий Санч сестру Анну Теліщак з дому Шміґель, яка виїхала до ЗДА в 1912 13-их роках, має двоє дітей на ім'я Йосиф і Ірена.

20157 Агрипина зам. Дуфек батька Савіна Лукаша з с. Дерно, пов. Дубно (за Польщі Луцьк) виїхав до Ню Йорку в 1914 р.; послідний лист був в 1927 р. з Бруклина.

20158 Стефан Галушка побратимів Стефана Воробця і Стефана Чучука, які виїхали 1949 р. з Німеччини до ЗДА.

20159 Кузин Варвару Хоменко, родом із Сивоконів що походять з Київської области, с. Стеблів Канівського повіту, яка виїхала до ЗДА ще перед першою світовою війною з своїм чоловіком Семеном Хоменком.

20160 Ярослав Стецик побратима Петра Палку.

20161 Андрій Кошів тету Броню, родом Билей.

20162 Василь Булига Марію з дому Булига, зам. Ковтонюк.

20163 Рузя Заревич із села Синевіцько Вижне пов. Стрий стриєчного брата Мілька Заревича, що виїхав в 1948 р. до ЗДА.

20164 Марія Холомша з села Гребенів, пов. Стрий тітку Фенну з Березів Бухаланік, родом з Тухлі, яка виїхала од Америки перед першою війною.

20165 Василь Романський зі села Орів, пов Дрогобич вуйка Михайла Хировича і стрийка Федора Романського.

20166 Людвика Гнат сестрінки Ольгу і Мільку Кузьмінських, уроджених в Шікаґо і Ню Йорку. Їх батько а мій вуйко Кузьмінський Федьо зі села Грозьва, пов. Перемишль, він давно помер.

20167 В. Павлишин, син Стефана стрийка Осипа Павлишина з села Броварів, пов. Бучач, виїхав до ЗДА по першій війні і жив у м. Сан Лоуіс.

20168 Петро Борис з Свистільник, пов. Рогатин Дзьона Сидора, уродж. в ЗДА, який був з родиною у 1932 і 33 рр. у Галичині.

20169 Ганна Яковлева Кундеус двоюрідних братів Івана Войтишин і Грицька Миколюк з села Ріткив, пов. Дубенський. Виїхали до ЗДА в 1910 р.

20170 Параска Данилюк з села Пужники, пов. Товмач вуйка Стефана Гнатюк, який виїхав до ЗДА в 1923 до1930 р.

20171 Тамара Коваленко Галину Мороз, що виїхала до ЗДА на початку 1951.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. BOX 1661, PHILA. 5. PA

Ткацька юнія за викинення 12 „червоних" привідників

Ню Йорк. — Провід канадського відділу Міжнародної Юнії Текстильних Робітників, приналежної до Американської Федерації Праці, плянує боротьбу за усунення дванадцяти канадських комуністів, які мають вплив на діяльність юнії. Найбільшу шкоду наносить юнії канадійський директор, Кент Ровлі і тому юнія плянує звільнити його з його становища. Це потрібне хоч би з уваги на те, що між Американською Федерацією Праці й Конґресом Індустріяльних Організацій іде безупинна конкуренція в здобуванні нових членів для своїх відділів як у ЗДА так і в Канаді. Обидві робітничі організації нараховують коло 500,000 зорганізованих членів.

Внутрішню боротьбу започаткував колишній урядуючий віцепрезидент юнії з К.І.О., Джордж Балданзі, який перейшов до А.Ф.П. як крайовий організатор.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЛТІМОР, МД. — Тов. ім. Івана Франка, від. 337, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 1. червня, год. 11:30, в церковній салі, 524 S. Wolfe St. Підчас зборів п. Борис Зелінський виголосить 15-хвилинну доповідь на тему: „Зміна тактики демократичних сил на Далекому Сході", після чого слідуватиме дискусія. Запрошуємо гостей. — Уряд.

ТАРЗАН, ч. 2840. Дружній спаситель.

Неспроможний вистрілити зі страху, щоб не вцілити бронзового чужинця, О'Рорке спостерігав із здивуванням, коли людина ввела в гру свій ніж.

На надприродний і потворний крик, О'Рорке схопив свою рушницю і відступив назад.

Коли останній надприродний знак завмер у віддалі, чужинець звернув своє обличчя до О'Рорке.

ПРОТОКОЛ

З Нарад Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, що відбулося в днях 17-го до 21-го березня 1952-го року, в готелі Статтлер, Ню Йорк, Н. Й.

(3)

ЗВІТ ГОЛОВНОГО КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ Р. СЛОБОДЯНА

(Продовження)

Інвестиції в бондах

З кінцем 31. грудня 1950 р. було інвестовано в бондах	$10,314,450.14	
В 1951 р. закуплено бондів	2,019,022.00	
Заробок на бондах	8,121.93	
Підвищено вартість інвестицій в бондах	1,914.60	
Разом	$12,343,508.67	
В 1951 р. сплачено або продано бондів на суму	873,138.81	
Обнижено вартість інвестицій в бондах	5,354.98	
Разом	$ 878,493.79	
З кінцем 31. грудня 1951 р. остається на бондах	$11,465,014.88	88.50%

Зіставлення

З кінцем 31. грудня 1951 р. остається на бондах	$11,465,014.88
З кінцем 31. грудня 1950 р. було інвестицій в бондах	10,314,450.14
В 1951 р. збільшено інвестицій в бандах	$1,150,564.74

Позички членам

З кінцем 31. грудня 1950 року було на членських грамотах	$ 360,152.38	
В 1951 р. видано нових позичок	14,693.18	
В 1951 році додано відсотки до позичок	14,192.65	
Разом	$ 389,038.21	
В 1951 році сплачено позичок	40,771.71	
В 1951 році перенесено позички до грошевих зворотів	8,994.45	
З кінцем 31. грудня 1951 р. остається на членських позичках	$ 339,272.05	2.62%

Реальності

З кінцем 31. грудня 1950 р. остало інвестицій в реальностях	$ 208,000.00	
В 1951 році обнижено вартість інвестицій в реальностях	5,500.00	
З кінцем 31. грудня 1951 р. остається на реальностях	$ 202,500.00	1.56%

Друкарня

З кінцем 31. грудня 1950 р. було інвестовано в друкарні	$ 14,115.95	
В 1951 р. обнижено вартість машин в друкарні	1,786.08	
З кінцем 31. грудня 1951 р. остається машин вартости	$ 12,329.87	0.09%

Виказ зібраних вкладок від членів і виплати посмертних допомог, подвійного відшкодування, повної готівки за вивінувальне забезпечення (ендавмент) і виплати допомог з фонду допомогового по стейтам за 1951 рік.

Стейт	Вкладки від членів	Виплати допомог	Порівнання у відсотках
California	$ 1,650.10	$ 60.00	4%
Connecticut	68,893.79	7,895.00	11%
Deleware	6,661.00	2,500.00	38%
District of Colubia	594.31		
Florida	1,119.16		
Illinois	140,831.21	19,749.10	14%
Indiana	6,683.73	2,070.00	31%
Kansas	1,579.48		
Maryland	16,886.05	4,828.50	28%
Massachusetts	30,127.31	5,080.00	17%
Michigan	75,072.41	12,664.00	17%
Minnesota	10,058.98	2,235.00	22%
Missouri	10,532.57	3,165.97	30%
Nebraska	1,518.02		
New Hapshire	5,498.72	1,035.00	19%
New Jersey	183,737.02	55,202.68	30%
New York	363,688.61	83,416.59	23%
North Dakota	436.09		
Ohio	116,956.72	27,374.00	23%
Oregon	289.71		
Pennsylvania	357,001.44	128,188.95	36%
Rhode Island	23,223.70	6,125.00	26%
Vermont	417.51		
Washington	71.62		
West Virginia	4,495.16	3,800.00	85%
Wisconsin	3,500.37	1,075.00	31%
Wyoming	221.52		
Canada	135,164.62	6,826.21	5%
Разом	$1,566,910.93	$373,291.00	24%

СИРІТСЬКИЙ ФОНД 31-го ГРУДНЯ 1951 РОКУ

Ім'я	Відділ	Сума
Гнаг Марія	в. 40	$300.00
Мохнач Іван	в. 7	41.67
Рапавий Василь	в. 28	150.00
Савко Іван	в. 23	100.00
Кравець Іван	в. 182	397.26
Гатала Михайло	в. 34	50.00
Ратковський Микола	в. 77	450.00
Левицький Йосиф	в. 19	500.00
Брилевський Петро	в. 301	250.00
Микитко Василь	в. 330	300.00
Дзюбан Іван	в. 239	200.00
Лазорек Кузьма	в. 153	150.00
Чайка Дмитро	в. 32	300.00
Кушнір Юрій	в. 288	200.00
Міллер Іван	в. 127	433.34
Гамера Анна	в. 112	33.34
Кость Микола	в. 182	50.00
Космина Каська	в. 168	80.00
Приходько Максим	в. 170	400.00
Вишняк Михайло	в. 213	500.00
Прокопенко Розалія	в. 112	83.34
Горняк Григорій	в. 27	300.00
Замос Марія	в. 119	200.00
Іж Данько	в. 379	150.00
Луцків Василь	в. 143	175.00
Шлінський Віктор	в. 81	50.00
Каратник Стефан	в. 158	350.00
Кріль Стефан	в. 218	200.00
Бринецька Марія	в. 363	66.67
Ярошик Петро	в. 175	66.67
Німий Іван	в. 192	200.00
Ферлей Анастасія	в. 146	125.00
Вавро Пилип	в. 120	500.00
Попович Роман	в. 278	266.67
Марків Семко	в. 194	133.34
Міщак Константин	в. 105	500.00
Федун Дмитро	в. 361	200.00
Демкович Олекса	в. 204	300.00
Бирва Іван	в. 304	250.00
Лиляк Василь	в. 300	150.00
Скворонська Пелягія	в. 108	100.00
Приймa Текля	в. 348	50.00
Яжик Йосиф	в. 111	124.75
Букатчук Василь	в. 42	447.00
Онищук Дмитро	в. 160	222.52
Палюк Франка	в. 37	57.76
Круковський Сергій	в. 58	105.65
Сліпенчук Теодор	в. 218	58.30
Еванкович Софія	в. * 1	30.00
Гоман Іван	в. * 7	25.00
Судчак Микола	в. 388	200.00
Нестерук Іван	в. 277	84.98
Грубяк Костка	в. 97	128.14
Сенишин Петро	в. 316	800.00
Малинін Андрій	в. 98	252.00
Вовчак Микола	в. 300	500.00
Ковальчук Микола	в. 90	120.00
Савчак Андрій	в. 104	377.08
Марцинишин Микола	в. 225	790.96
Федишин Іван	в. 421	342.09
Деркач Стефан	в. 361	182.97
Яблонський Антін	в. 117	592.16
Сосніцький Стефан	в. 21	500.00
Халащук Григорій	в. 150	50.00
Сас Павло	в. 276	158.82
Біловус Василь	в. 58	702.85
Мовчук Евдокія	в. 39	100.00
Глемба Дмитро	в. 277	200.00
Депута Франко	в. 81	490.00
Антошків Микола	в. 396	307.59
Козак Семен	в. 332	485.27
Гроховальский Стефан	в. 321	681.92
Шлюсар Стефан	в. 217	604.82
Соколовський Мик.	в. 150	444.44
Гема Іван	в. 64	247.78
Гесля Іван	в. 99	441.91
Вербіцький Михайло	в. 9	596.92
Колодницький Теофіль	в. 81	700.00
Бойко Сень	в. 213	170.40
Душіль Іван	в. 56	230.50
Потопчук Лука	в. 349	111.50
Сведа Михайло	в. 221	200.00
Подоляк Гелина	в. 39	200.00
Коваль Прокіп	в. 301	72.08
Семенович Григорій	в. 69	800.00
Лелих Іван	в. 341	200.00
Венс Василь	в. 364	85.57
Жубрицький Василь	в. 385	166.68
Гуральчук Паланя	в. 326	250.00
Моклюк Іван	в. 324	10.25
Гавдида Микола	в. 330	150.00
Рачук Марія	в. 47	178.93
Шустикевич Григорий	в. 270	300.00
Павлусь Тома	в. 147	922.55
Бончак Андрій	в. 78	526.27
Андрушко Іван	в. 67	333.34
Леховіт Михайло	в. 239	500.00
Коцан Марія	в. 369	700.00
Лусь Іван	в. 220	259.71
Воргач Стефан	в. 2	300.62
Коцюба Катерина	в. 476	100.00
Йордан Олекса	в. 277	185.12
Подольська Наталія	в. 296	250.00
Мацькович Софія	в. 216	74.86
Лукаш Данило	в. 367	77.32
Заканич Гавриїл	в. 194	200.00
Костів Йосафат	в. 7	370.04
Заславський Кондрат	в. 122	200.00
Спітковський Олекса	в. 341	100.00
Овада Іван	в. 98	200.00
Чередарчук Катерина	в. 90	300.00
Романчук Анастазія	в. 106	250.00
Коник Роман	в. 217	300.00
Ковалюк Луць	в. 243	152.72
Цінорчин Теодор	в. 196	150.80
Харов Федь	в. 281	133.34
Коник Петро	в. 217	1,000.00
Грицковян Марія	в. 304	200.00
Пліщка Гаврило	в. 87	500.00
Чайка Василь	в. 204	200.00
Гавриляк Микола	в. 8	200.00
Денега Максим	в. 39	33.34
Фоґа Стефан	в. 445	500.00
Левчак Андрій	в. 142	112.62
Лещак Стефан	в. 142	262.22
Франків Стефан	в. 75	68.75
Калакука Теодор	в. 229	500.00
Варчак Михайло	в. 73	449.00
Салюк Микола	в. 29	250.00
Тиркала Іван	в. 300	531.21
Греськів Михайло	в. 194	500.00
Лесюк Григорій	в. 339	300.00
Кобіта Андрій	в. 80	117.11
Ковальчук Теодор	в. 370	125.00
Бороха Дмитро	в. 118	252.54
Кучкуда Юрій	в. 221	500.00
Бала Антін	в. 473	300.00
Кусень Марія	в. 4	250.00
Міханько Самуїл	в. 221	200.00
Кіндрат Іван	в. 421	250.00
Малиса Стефан	в. 69	225.96
Чорноокий Петро	в. 204	500.00
Ґерега Микола	в. 136	31.11
Белей Павло	в. 432	500.00
Гунька Тома	в. 91	906.05
Демян Федор	в. 345	500.00
Булоний Петро	в. 364	190.00
Атаманець Василь	в. 64	200.00
Гарматюк Антін	в. 374	137.54
Топій Іван	в. 102	1,000.00
Библюк Василь	в. 42	239.30
Левицька Мелання	в. 25	200.00
Ґурняк Михайло	в. 155	700.00
Соловчук Матвій	в. 206	359.49
Марак Анна	в. 169	504.51
Комар Анна	в. 352	100.00
Бульсак Юрій	в. 43	200.00
Когут Михайло	в. 140	333.34
Кирик І. Анна	в. 112	300.00
Ганяк Микола	в. 132	700.00
Захарко Іван	в. 213	500.00
Пахолок Андрій	в. 39	53.53
Яворський Григорій	в. 204	300.00
Косців Іван	в. 217	700.00
Зощак Михайло	в. 213	80.15
Гребович Василь	в. 2	214.83
Крайник Стефан	в. 105	50.00
Люта Анна	в. 334	43.16
Скробач Василь	в. 316	120.65
Попитак Катерина	в. 96	140.00
Рось Іван	в. 7	109.89
Медвідь Василь	в. 179	602.75
Томашевський Олекса	в. 465	200.00
Гринюк Петро	в. 59	428.14
Бодруг Василь	в. 94	66.67
Медвідь Стефан	в. 183	300.00
Кіселиця Василь	в. 78	166.67
Век Анна	в. 63	100.00
Цюник Юлія	в. 321	254.67
Липка Василь	в. 241	688.02
Вакаляр Марія	в. 76	500.00
Попик Магдалина	в. 80	300.00
Скульський Іван	в. 252	400.00
Чедар Чалий	в. 426	350.00
Каліш Іван	в. 464	1,582.58
Мурашко Микола	в. 361	400.00
Охотка Дмитро	в. 192	300.00
Стабельська Катер.	в. 105	200.00
Гук Юрій	в. 270	238.40
Шумельда Стефан	в. 446	500.00
Албрихт Константин	в. 206	200.00
Титар Володимир	в. 385	2,000.00
Польчинський Мик.	в. 361	184.60
Панькевич Анна	в. 9	250.00
Жорняк Іван	в. 70	200.00
Павлюк Анастазія	в. 85	100.00
Воргач Іван	в. 2	166.66
Комоніцький Павло	в. 441	200.00
Гунзек Олекса	в. 217	200.00
Власенко Максим	в. 347	250.00
Волошин Іван	в. 123	250.00
Рура Іван	в. 207	200.00
Тиравський Йосиф	в. 247	166.67
Пелех Іван	в. 473	590.50
Чемний Олекса	в. 428	500.00
Павлишин Микола	в. 370	200.00
Граб Юрій	в. 375	500.00
Річ Анна	в. 94	200.00
Міхальчік Марія	в. 348	250.00
Муневич Антін	в. 375	250.00
Федак Василь	в. 29	236.86
Сміт Геня	в. 20	66.67
Геферт Софія	в. 135	38.77
Дольний Йосиф	в. 102	500.00
Бобенчик Василь	в. 342	216.67
Вітошинський Вас.	в. 220	250.00
Пізнак Теодор	в. 155	500.00
Бадан Катерина	в. 159	200.00
Крафчук Аґнес	в. 219	250.00
Барісук Анна	в. 158	193.00
Левітський Іван	в. 25	400.00
Романків Григорій	в. 371	50.00
Гнатуш Теодор	в. 122	250.00
Разом		$66,498.20
Відсотки		24,382.47
Сирітський фонд з кінцем 31. грудня 1951 року остається		$90,880.67

В сирітськім фонді є депозитовані всі гроші з посмертного фонду, що належаться як бенефіти для дітей і осіб правно некомпетентних до відібрання тих же, але які впродовж трьох місяців від дня припадаючої виплати не настановили, занедбали настановити, або не хотіли настановити опікунів до відібрання бенефітів, до яких вони управнені.

Посмертну запомогу з сирітського фонду виплачується спадкоємцеві повнолітньому, котрий докаже метрикою уродження, або іншим правним документом, свій повний вік. Всі повнолітні спадкоємці повинні полагоджувати свої справи за посередництвом відділів У. Н. Союзу.

Для всіх спадкоємців, що мешкають у Злучених Державах і Канаді, організація виплачує 2% на рік.

Зіркою (*) означені відділи це є відділи Згоди Братств.

На минулій 22 конвенції У.Н. Союзу, що відбулася в травні 1950 року, я заявив в свойому звіті, що наша організація, маючи сильні резерви в членстві і здорову фінансову базу, буде збільшати своє майно мільйоном долярів річно. Були делегати, що, знаючи свою організацію довший час, повірили. Однак було споре число таких делегатів, що недовіряли і назвали таке твердження оптимістичним. В 1951 році осягнено цей рекорд, бо дійсно майно організації збільшено на суму понад один мільйон долярів. В січні 1952 року майно організації перейшло суму тринадцять мільйонів долярів а замкнення з кінцем лютого цього року виказують тринадцять і чверть мільйона долярів.

Звичайно кожний додатковий мільйон рекордовано в часописі на видним місці більшими черенками. Однак цього року при ствердженні цього факту в касовім звіті треба було дати вияснення в редакційній статті, що це є НАРОДНІ МІЛЬЙОНИ і господарка ними точно означена федеральними й стейтовими законами та статутом організації. В листах і розмовах з поодинокими членами на мітинґах і зборах часто можна почути докір, що, мовляв, в Союзі є мільйони і тільки треба дати відповідний проєкт, натиснути як слід, а вже можна буде багато зробити для різних цілей. Я хочу звернути увагу в свойому звіті, що одинадцять і пів мільйона долярів, або точніше $11,631,572.15 або 89.78% це посмертні фонди на забезпеку членських грамот і цеї суми не можна рушити. Адміністраційні фонди нашої організації виносять всього 1.16% усього майна і це є ці фонди на провадження цілої організації з часописом включно. Одинокий фонд, який є до розпорядимости, це фонд народний, що числить всього $13,846.01, і кожного року всі ці зібрані гроші видається на культурні й добродійні цілі та видавництва. Це все треба мати на увазі і при кожній нагоді давати вияснення тим, що з тими справами необзнайомлені, та неслушною критикою можуть пошкодити своїй організації.

Касові звіти вже традиційно належать, здавалося б, до найменш цікавих. Слухаючи їх, нам важко запам'ятати і затримати в голові всі довгі цифри та їх зміни. Нам важко теж схопити провідну думку такого звіту і те, що фахівці називають „тенденцією чисел". Але коли б кожний з нас завдав собі труду, та уважно проглянув всі ті великі цифри, він відкрив би в них, можливо, найбільш одушевлену правду. В їхньому світлі віч побачив би світлий образ своєї сили і своїх можливостей. Бо як не може бути сумніву, що два і два є чотири, так само не може бути сумніву в тих правдах, що їх виявляє касовий звіт.

Переглядаючи один американський журнал, точніше, недільний додаток до „Гераль Трибюн" з дня 9 березня 1952 року, я натрапив на інтересну картину візії минулого і майбутнього. Картина представляє „Спіріт оф 1776", себто боротьбу за волю і свободу американського народу правити собою по своїй волі як свобідна, від нікого незалежна, держава. Під цією картиною повторено американське прислів'я про те, що, де немає візії, там народ пропадає". В дальшому є цитат слів американського представника в Об'єднаних Націях, амбасадора Ернеста Гроса. Він говорить: „Успіх життя всіх людей та їх інституцій залежить радше від того ЗА ЩО ніж ПРОТИ ЧОГО вони змагаються... Народи світу борються проти комунізму та проти його імперіялістичної загрози. Вони знають, що Злучені Держави ведуть в світі перед в боротьбі проти комунізму. Але ці народи стануть нашими активними і цілосердечними союзниками тільки тоді, як вони знатимуть теж ЗА ЩО ми боремося. Ми мусимо доказати, що ми маємо візію майбутнього, за яку і їм варто змагатися".

Ці слова можна б живцем пристосувати теж і до нашої американсько-української спільноти та провідного в ній Українського Народного Союзу. Ці наші піонери, що пропам'ятного дня 22 лютого 1894 року в день уродин батька цієї країни Юрія Вашінґтона поставили перші підвалини під могучу сьогодні організацію Український Народний Союз, мали візію, що через організацію з'єдиненими силами можна осягнути навіть вільну і соборну державу. Ми мусимо сказати нашим людам наше ПРОТИ і наше ЗА. Ми мусимо показати їм нашу візію майбутнього, а це напевно збільшить наші ряди на дальші десятки тисяч членів. Таку велику візію нашого американсько-українського майбутнього дає нам теж наш річний звіт, прибуток в членах і збільшення майна. Наша інституція — Український Народний Союз — розвинулася з центів до мільйонів, які тепер такими самими центами збільшуються вже мільйоновим темпом річно. Ці мільйони становлять вже не тільки могутню забезпеку десяток тисяч наших членів на випадок їхнього особистого нещастя, але й дають імпозантні відсотки для вкладу в розвиток нашого життя в його багатобічних проявах. В Союзі ми маємо величну візію минулого, яка дає нам таку саму візію ще світлішого майбутнього. На успіхах і помилках минулого ми вчимось, як нам дійти до кращого майбутнього. Наші звіти з минулого гартують нас та збільшують нашу віру, що до цього кращого майбутнього ми, як організація і спільнота, таки дійдемо.

Щиро дякую усім відділовим та головним урядникам за щиру співпрацю та поміч.

Звіт Контрольної Комісії з контролі майна У.Н.Союзу був поміщений в „Свободі" ч. 103, дня 24-го квітня 1952 р.

Звіти Головних Контрольорів У. Н. Союзу

Звіт Гол. Контрольора Дмитра Капітули

Поважані пані і панове головні урядники У. Н. Союзу!

Мій звіт обіймає речинець від 1 січня до 31 грудня 1951 року.

Як головний контрольор У. Н. Союзу, я сповняв точно і совісно свій уряд контрольора згідно з приписами статуту. Я був приявним і контролював майно і діловодство У. Н. Союзу разом з головними контрольорами У. Н. Союзу зарік 1950 в місяці березні 1951 року.

Щодо контролі майна і діловодства У. Н. Союзу за рік 1951, то ця контроля відбувалася минулого тижня.

Спеціяльних припоручень від головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу я не мав протягом 1951 року.

Як головний урядник У. Н. Союзу, я уважав своїм обов'язком ширити добру славу про У. Н. Союз в своїй місцевості і в своїй окрузі.

За час 1951 року в своїй місцевості я зорганізував 9 нових членів до У. Н. Союзу.

Я також постарався, що відділ У. Н. Союзу, відділ Провидіння і відділ Народної Помочі спільно устроїли забаву, а прихід з цеї забави поділено так: для Конґресового Комітету 60 дол., а для Українського Католицького Допомогового Комітету в Стамфорді 54 доляри.

В моїй місцесості, як також і в моїй окрузі, нової іміґрації нема, бо в нас немає фабричних робіт, а тільки є вичерпані копальні твердого вугілля. В нас нема праці для нових робітників, а вся наша молодь, котра ще не є покликана до війська, виїздить до більших міст на працю у фабриках.

Моя округа складається з 25 відділів У. Н. Союзу з членством 2.446. Маємо Окружний Комітет, в котрім я є предсідником, і час від часу скликуємо окружні збори відділових урядників.

В 1951 році я скликав тільки одні окружні збори до міста Фраквілл, Па., (дня 28-го жовтня). На згаданих зборах був присутний головний касієр У. Н. Союзу, п. Роман Слободян. На тих зборах я апелював до представників відділів У. Н. Союзу, щоб вони взялись енерґічно до приєднування нового членства до своїх відділів та щоб ужили всіх можливих способів для збільшення своїх відділів новими членами.

Я також переписувався з головним екзекутивним комітетом У. Н. Союзу і з відділовими урядниками моєї округи в справах Союзу.

Закінчуючи цей коротенький звіт за 1951 рік, хочу побажати У. Н. Союзові ще кращого розвою в 1952 році.

Звіт Гол. Контрольора Степана Куропася

Вп.Панове, Головні Урядники!

1951 звітовий рік був, якщо його назвати по біблійному, роком „товстим". В районі мого перебування сотні нових членів приступили до У. Н. Союзу без великих моїх заходів. Тому й життя головного урядника не вимагало багато зусиль в тому напрямі. Разом з другими головними урядниками шікаґовської округи я скликав окружні союзові наради, що відбулися в дні 22 квітня на Борнсайд і Вест Пулман. Окремо ще з організатором п. Д. Білецким скликав я союзові наради в Мілвокі, Віс, в днях 27 травня і 18 серпня. Того рода наради потрібні для контакту головних урядників з реальним життям по відділах. Для координації союзового життя в Шікаґо, враз з другими головними урядниками ми скликали організаційні наради всіх 27 відділів в тому районі, а вкінці *зреформували* сталий Окружний Комітет, що діє в нас *від жовтня минулого року*. З визначних союзових імпрез був Союзовий День, влаштовуваний щорічно Союзовим Домом. Союзовий день стягає тисячі українців до городу св. Миколая, а його кульмінаційною точкою є вибір королевої популярности. Про всі союзові імпрези я писав та інформував широкий загал своїми принагідними репортажами в „Свободі" або окремо в Шікаґовській Хроніці. У. Н. Союз вів у Шікаґо ще окрему кампанію популярности на радіо, а союзові відділи були якийсь час спонзорами Нової Української Дитячої Радіопрограми. Крім цього на припоручення Головної Канцелярії я полагодив кілька дрібних справ союзового характеру. За цілий рік вписав я 56 членів в ряди У. Н. Союзу і приділив їх до різних відділів відповідно до того, де члени живуть. При кінці стверджую, що будучність У. Н. Союзу в районі Шікаґа є дуже надійна, а спроможність нашого району давати Батькові Союзові нових членів є на довгі роки забезпеченою з приходом нових тисячів наших людей.

Звіт Гол. Контрольора Володимира Гірняка

ВПоважаний Пане Предсідннку, Головні Урядниці й Урядники!

Про мою працю, як одного з членів Головної Контрольної Комісії Українського Народного Союзу, яка відноситься до контролі майна та організаційної діяльности, я не буду звітувати Вам окремо тому, що Ви вже заслухали його від Голови Головної Контрольної Комісії, п. Д. Капітули, якийбув апробований ще перед звітуванням не лише мною, але також і іншими членами тієї Комісії. Після прийняття його Вами, тобто Річним Засіданням, той звіт буде видрукований для всього членства в союзовому органі „Свободі".

Поза головною контролею союзової господарки за минулий рік, я виконав ще багато іншої праці в тих союзових відділах у Канаді, які домагалися того від мене листовно самі, або на припоручення, що я одержував його від Головної Екзекутиви.

Отже, в місяці січні м. р. просив мене листовно заряд відділу 436 на свої річні збори. На тих зборах промовляв я до членів, які користи та привілеї мають вони в У. Н. Союзі, а зокрема, що вже зробив у минулому й робить тепер доброго У. Н. Союз для всього нашого народу. Результати були добрі, бо по короткому часі після того придбав я , разом із урядниками цього відділу, понад 65 нових членів. Також полагодив я непорозуміння, які пробував викликати свідомо, чи несвідомо, один із нових членів, очернюючи безпідставно секретаря та членів заряду цього відділу.

В місяці квітні був я на зборах відділу 473 та говорив про потребу зорганізовання допомогової каси при відділі, якої недостачу відчуває нова іміґрація й тому дуже її домагається. Рівнож написав я начерк статуту для тієї допомогової каси, вияснив, його подрібно та передав для вжитку зарядові того відділу. При допомозі дуже активного члена, п. С. Орихівського, придбав я в тому часі для відділу 37 нових членів.

Не як головний контролер, але як одинокий під теперішню пору організатор у Канаді, звідав я в минулому році поза Торонтом ще такі відділи: 436, 439, 449, 458, 460, 465, 468, 473, 471 та 474. Декотрі з них я відвідував по два й три рази та придбав до всіх загально 354 нових членів. Крім того зорганізував я, при допомозі секретаря, п. О. Дячишина, ще один новий відділ у Лашінах, Квебек, якому надано число 412, як рівнож і підготовив новий заряд до праці над поширенням того відділу. До цього часу результати є добрі.

Поза тим полагодив я також недомагання у відділі 453, який був уже розв'язаний, та допоміг повернути йому права до дальшої діяльности. Рівнож полагодив справу секретаря у відділі 468.

Відбув я також двоє засідань разом із інж. В. Коссарем та д-ом І. Василенком у Торонті, на якому саме ми разом і обговорювали справи, як поширити та пожвавити союзову працю не лише в Східній, але також і Західній Канаді. Після наших нарад було мною написано й після апробати інж. В. Коссарем і д-ром І. Василенком було видано на міміографі два обіжні листи, в яких були порушені справи, пов'язані не тільки з допоміжною канцелярією, яка мала б була заіснувати в Канаді для розбудови Союзу, але також і такі справи, як придбати нових членів до вже існуючих відділів.

Рівнож відповідав я на багато запитів різних людей, які мене питали листовно про те, які користи та привілеї дає Український Народний Союз своїм членам, та що їм робити, щоб і вони стали його членами. Поправді сказати, то праці мав я дуже багато, але результати були дуже малі, а були вони малі тому, бо з живими людьми треба живого контакту, якщо хочемо розбудувати союзові ряди нормальним ходом кожного року. Не знаю я, як під цим оглядом мається справа в Америці, але на підставі провірення, яке я зробив, то всі союзові відділи в Канаді здобули 120 членів більше, як здобули їх разом усі інші українські допомогові інституції.

У минулому році не зробили ми багато для У. Н. Союзу в Канаді, а не зробили тому, бо не було працівників до тої праці. Поза мною ніхто інший не робив постійно в тому напрямку. Щоб добитися доброго успіху, то в Канаді потрібно багато окружних організаторів, які не мусять бути постійними, але щоб вміли використати поза працею свій час кожного вечора для приєднання нових членів для відділів У. Н. Союзу. Для координування їхньої праці вистачить одного здібного організатора, якого завданням буде давати їм поради вчасно й виправляти їхні недомагання. Так промовляє мені мій довголітній досвід. Таких людей можна підшукати й вони радо будуть цю працю виконувати, але — на жаль — ми ще самі до цієї справи й праці якслід не підготовилися.

В Канаді є дуже поважне число нової іміґрації. В цьому біжучому році має приїхати ще більше. Як їх придбати для У. Н. Союзу, який так багато праці вложив і вкладає для них, це є нашою справою, тобто цього Річного Засідання Головного Уряду, а відтак і всього нашого членства на місцях. Над цим питанням нам не тільки буде потрібно ще раз застановитися, але також і виготовити такі пляни, при помочі яких можна буде виконати успішніше нашу працю в користь великої розбудови найбільшої допомогової організації в сучасну пору, якою і є Український Народний Союз.

Звіт Гол. Контрольора Володимира Коссара

Пане Предсіднику, Пані і Панове!

В часі минулорічного Засідання Головного Уряду У. Н. Союзу, на якому я здавав мій перший звіт головного контрольора, закінчуючи його, я згадав, що буду старатися в мірах моєї спроможности допомогти в поширенні У. Н. Союзу в Канаді, а зокрема на Заході, де живу.

Нині, коли приходиться мені зложити мій черговий звіт перед Головним Урядом У. Н. Союзу, я хочу згадати, що я старався виконати це без огляду, чи це мало якісь практичні наслідки, чи ні. Моя діяльність як члена і головного контролера У.Н. Союзу представляється в цьому звітному році так:

В лютім я взяв участь і виголосив доклад в часі Загальних Зборів 445 відділу, в осідку якого я живу. Був я також у зв'язку з урядниками цього відділу, а головно з фін. секретарем.

В березні переводив я сходини членів У. Н. Союзу 445 відділу та гостей, на яких виголосив доклад гол. предсідник У. Н. Союзу п. Д. Галичин з нагоди його побуту в Вінніпеґу.

Відвідуючи принагідно деякі місцевости Східної Канади в місяці липні, я звернув спеціяльну увагу на наші відділи в північнім Онтеріо, які є далеко віддалені від місця осідку організатора п. В. Гірняка і він не є в спроможності їх відвідувати. І так, я мав нагоду стрінути президію наших відділів 443, 446, 456, 439 та 441. Також відбув я засідання з президією відділу 341. При всіх тих стрічах ми обговорювали справи У. Н. Союзу в їх місцевостях та заходи до поширення членства.

В травні і жовтні відбув я наради з гол. контролером п. В. Гірняком і гол. радним Д-ром І. Василенком в Торонті в справах У. Н. Союзу в Канаді, а зокрема справу адміністраційного фонду.

Не маючи спроможности відвідати відділи У. Н. Союзу в Саскачевані та заініціювати поширення членства в других провінціях Західної Канади, я вів переписку з відділом 444 та нав'язав зв'язки зі деякими особами в цілі придбання членів на Заході.

Я мав досить оживлену переписку з Головним Екзекутивним Комітетом У. Н. Союзу, виконуючи їх принагідні доручення як їх уповноважений. Також мав я часті побачення з адвокатом І. Карасевичом, який заступає інтереси Союзу.

Кромі цього поміщував я деякі відомости про У. Н. Союз в „Новому Шляху".

В справі стипендії в сумі 100 дол., яку минулорічне засідання Головного Уряду У.Н. Союзу уділило для Манітобського Університету, присвятив я дещо мого часу, як представник У.Н. Союзу на університетській комісії, яка уділює стипендії. Цей жест, зроблений Головним Урядом в березні 1951 року в зв'язку з тою стипендією, був принятий університетськими чинниками незвичайно тепло.

Комісія, яка складалася з представника університету, представника факультету і представника У.Н. Союзу, уділила одну стипендію в сумі 50 дол. Богданові Боцюркові, других 50 дол. Сильвії Лисак на услів'ях У.Н. Союзу, а саме: „що студент мусить бути реґулярним студентом Манітобського Університету, який виказав вдоволяючі успіхи в усіх університетських предметах і виказав спеціяльний успіх в українській мові„.

На цьому місці, в імені Комісії наділення стипендії і стипендіянтів складаю Головному Урядові подяку і щире признання.

Успіхи наші в Канаді не великі за звітовий рік — однак вони не уступають місця, а перевищують успіхи подібних організацій.

Трудність в осягненню більших успіхів полягає в цьому, що без особистого контакту тяжко є піднайти в більших осередках Західної Канади осіб, які схотіли б присвятити по своїй праці вечірні години для організування членів У.Н. Союзу. Це відноситься зокрема до всіх відділів північного Онтеріо та відділів Заходу. До цього мушу ще підкреслити, що в році 1951 західні провінції Манітоба, Саскачеван і Алберта — в яких живе чверть мільйона українців, вдруге потерпіли чергові дуже невдачні жнива через ранній мороз і сніги. Великий процент збіжжя лежить нині під снігом. Ця невдача відбилася на покупній силі також українського населення.

На закінчення хочу все ж таки підкреслити, що при більшім намаганню з боку осіб, які відчувають вагу економічної сили українців та зрозуміли, що Український Народний Союз, з 66 тисячами членів та 13 мільйонами дол. майна на передодні свого 60-ти літнього ювілею є „найбільшою українською організацією" в сучасній порі — також стане в Канаді чоловою, цього роду українською установою.

Звіт Гол. Контрольора Д-ра А. Т. Кібзея

ВПоважані Головні Урядники!

Звіт Контрольної Комісії був вже читаний п. Капітулою і в нім є обнята і моя частина праці.

Мій особистий звіт з діяльности на полі У.Н.Союзу — є ограничений до місцевої праці в Дітройті, Міш., а моя праця була різноманітна. Нераз треба було сидіти годинами з новими іміґрантами, щоб пояснити їм, що є У. Н. Союз. Були і інші наради з організаторами і урядниками місцевих відділів.

Я переводив лікарські оглядини нових членів і при цій нагоді був в постійному контакті з урядниками місцевих відділів і з провідними особами. А що такі оглядини відбувалися звичайно в неділю, то майже кожна моя неділя була присвячена справам У.Н.Союзу.

При цій нагоді я сам записав до Союзу кількох членів.

Дня 27-го травня я взяв участь в ювілейнім святі від. 146-го, я рівчо ж був на зборах від. 94, та на зборах від. 292. Був я також присутний на з'їзді української молоді, що відбувався в часі „Лейбор Дей"

Звіти Головних Радних У. Н. Союзу

Звіт Гол. Радного УНС. Дмитра Шмаґали

Високоповажані Урядники й Урядниці У.Н. Союзу!

Звіт з моєї праці в окрузі Клівленд за рік 1951 такий:

— На припоручення Головного Предсідника я провірив справу потреби нового відділу в Клівленді. Виявилося, що ініціятори нового відділу прислали 18 аплікацій до головної канцелярії з доманганням створення нового відділу.

Я покликав на нараду основателів майбутнього відділу і в нарадах я переконував, що в Клівленді, де є вже 9 відділів не потрібно більше відділів. Одначе мені не вдалося переконати і тому в порозумінню з Екзекутивою У. Н. Союзу ми погодилися на створення нового відділу, котрому надано число 328. Я не покладав великих надій на розвиток цього відділу, але іншої ради не було.

Товариство Івана Франка, відділ 334, святкувало 25-літній ювілей дня 27 травня. Мене запросили до участи в Ювілею і я виступав на нім з короткою промовою.

Відділ 112, один з найбільших жіночих відділів У.Н. Союзу, святкував 40-літній Ювілей дня 18 листопада і на запрошення я був на Ювілею і мав коротку промову. Ми використали приявність головного предсідника в Клівленді і в понеділок 19 листопада відбули організаційні збори місцевих і околичних відділів У. Н. Союзу. Помимо перешкод, бо були великі сніги і непогода, на зборах були репрезентовані урядники 11-ох відділів і поважне число членів У.Н.Союзу і нових іміґрантів. Я проводив зборами, а Головний Предсідник говорив про У.Н. Союз і давав відповіди на запити присутніх. Мені було припоручено Головним Предсідником порозумітися з секретаркою відділу 115 в Кентон, О. в справі річних зборів згаданого відділу і поїхати на ці збори, бо були такі домагання від членів. Це я виконав і 30 грудня перепровадив річні збори, на яких вибрано новий уряд на рік 1952. Відділ не був активний, бо бракувало працівників, але від річних зборів він значно поправився.

Уважаю, що в окрузі Огайо конечно потрібно організатора, бо багато нових прибулих і молоді тут родженої не є членами У. Н. Союзу. Відділові урядники так заняті працею по фабриках, що мають дуже мало часу на приєднування нових членів до У.Н. Союзу. Думаю, що теперішне засідання візьме цю справу під увагу.

Я гордий з моєї округи, бо у відділах панує порядок і згода. Праця йде постепенно вперед, однак може бути ще кращою, якщо б всі відділи були активними. На жаль пару відділів дуже слабо організують нових членів. Протягом року зверталися до мене відділові урядники і члени У.Н. Союзу в різних союзових справах про поради. Я завжди був готовий служити організації і членам.

В кінці згадаю, що я був також активним в праці загальних українських установ і при кожній нагоді дбав про поширення доброго імени Українського Народного Союзу.

Звіт Гол. Радного УНС. Івана Романишина

Gentlemen:

The year which has passed since the last Annual Session has shown a progresive and continued increase in membership in my area. There has been no unusual matter which have required my attention. Our local council composed of officers of the various lodges, has been functionig as usual and has held a number of affairs similar to the previous year.

During the past year, I have spoken at four rallies, as representative of the Ukrainian National Association, and I have personally organized nine new members for the Association. I have also given every possible aid to our secretaries or local members whenever they consulted with me concerning their problems.

I have been called to one meeting at the home office where, in accordance with a resolution of the last Annual Session, I have consulted with Mr. Kapitula, Supreme Controller, and have inspected and approved the proclamation concerning the bonds which were discussed at our previous Annual Session.

I have taken part in the local Ukrainian-American organized life, speaking at numerous affairs, giving lectures, taking part in Ukrainian political activities, and preparing for a huge manifestation to be held in the near future.

The Sports Program in my area has continued to make progress and is concluding another successful season. I was priviledged to be Toatmaster at the Annual Banquet, wherein numerous awards were given out, at which were present a number of the Supreme Officers and Editors of our newspaper.

Звіт Гол. Радного УНС. Д-р Івана Василенка

Пане Предсіднику, Пані й Панове!

У звітовому 1951 році побільшено У.Н. Союз на терені Канади 270 членами. Це дає в загальному 4733 членів, у порівнянні до числа з попереднього року, яке виносило 4463 членів. Це виказує, що однорічний приріст Канадійських членів в Українськім Народнім Союзі пропорційно відповідає загальному циферному зіставленню всього членства Українського Народного Союзу.

В самому 432 відділі в Торонті, якого я маю честь бути головою, поведено так працю в 1951 році, що наш відділ мав під кінець того року 1567 членів. І це ставить наш відділ на третьому місці в загальному числі всіх відділів Українського Народного Союзу.

У звітовому році звернувся я знову до Пластової Старшини в Торонті в справі створення нового відділу Українського Народного Союзу, при Пластовій Станиці. Мені вияснено, що місцева Станиця вичікує остаточного вирішення відносно У.Н. Союзу Пластової Централі, яка мала вести спеціяльні переговори з Головним Екзекутивним Комітетом Союзу в справі заснування одного загального для всіх Пластових Станиць відділу У.Н. Союзу.

У зв'язку з резолюційною точкою послідної конференції У. Н. Союзу в Клівленді, відчинити в Канаді допомічну канцелярію Головного Уряду, відбуто два окремі засідання канадійських членів Головного Уряду та розіслано до всіх відділів у Канаді інформативні обіжники, в яких крім основної справи, візвано до пожвавлення союзової праці на місцях.

Як у минулих роках, так і в звітовому, співпрацював я з головним організатором, п. Володимиром Гірняком, який в основному несе головний тягар союзової праці в Канаді.

Хоч не було окремих доручень репрезентувати й діяти в заступстві як офіціяльний відпоручник У.Н. Союзу, за те щоденне життя давало мені сотні нагод пропаґувати союзові справи та обстоювати загальне добре ім'я Українського Народного Союзу.

Звіт Гол. Радного УНС. Івана Кокольського

Високоповажані Пані і Панове!

Складаючи свій звіт як член головного уряду У.Н.Союзу за рік 1951, хочу в першу чергу ствердити, що моїм старанням було точно виконувати припоручення Екзекутиви У.Н.Союзу, та сповняти наложені на мене обов'язки так, щоб це виходило на добро У.Н.Союзу і його членів.

Впродовж минулого року я не мав надзвичайних припоручень з головної канцелярії головно тому, бо у відділах моєї округи панувала згода і не було непорозумінь, щоб їх треба було полагоджувати. До мене, як головного радного У.Н.Союзу урядники і члени вдавалися за порадою в різних союзових справах, на котрі треба було давати точні інформації, головно щодо змін спадкоємців на місце тих, що померли.

З відділами, що знаходяться по дальших околицях, треба було переписуватись, а з ближчими відділами, я час-від-часу стрічався, та обговорював з ними загальні союзові справи.

Я одержав також листи від відділів не моєї округи, а то відділів 136 і 384 з Карнеґі Па, в котрих через не союзову справу зайшли непорозуміння. Про ці справи я повідомив Головного Предсідника і дістав запевнення, що справа буде полагоджена.

Я брав участь в національних і місцевих громадських святах, ювілеях, та в загальних зібраннях. Дня 27-го травня, відділ 206 у Вункасет Р. Ай., святкував 40 літній ювілей свого існування. Цей ювілей відсвятковано якнайкраще з участю більше як 400 союзовців. Я промовляв і перепроваджував програмою, в котрій взяло участь Гол. Предсідник Дмитро Галичин, заступник губернатора стейту Ровд Айленд, посадник і прокурор міста.

На тому ж святі відзначено п'ятьох піонерів-основників 206-го відділу. Їх винагороджено золотими медалями за працю для У. Н. Союзу від оснування відділу тому 40 років.

Про це свято місцева преса широко розписувалась і поміщувала фотознимки.

З нагоди ювілейного дня відбулися наради представників сімох відділів, на котрих Гол. Предс. п. Галичин давав пояснення в союзових справах.

Дня 18-го листопада я брав участь в маніфестації протикомуністичної акції, влаштованої українцями з Бостон, Масс.

Дня 24-го листопада, я був присутним на річній вечері, влаштованій Братством М. Драгоманова, відділ 181 У.Н.С. в Менвил, Р. Ай.

В місяцях листопаді і грудні багато членів звертали мені увагу, що „Свобода" дуже спізняється, або й зовсім не доходить на їхні адреси. Я взяв цю справу до місцевої пошти і ці недомагання були скоректовані. Багато часу я присвячував відділові 206 в котрім я є секретарем. Головно, більше праці треба було посвятити з нагоди ювілею та при організуванні нових членів.

В минулому році, при добрій кооперації старших і молодих, я у своїй праці завжди зустрічав повне довір'я та щире відношення до мене. Тому маю причину надіятися ще кращих успіхів і зросту нашого славного У.Н.Союзу.

Звіт Гол. Радного УНС. Петра Кучми

Шановний Головний Уряде У. Н. Союзу.

Пляни й постанови річного засідання з 1951 року для дальшого зросту членства У.Н.Союзу, увінчались до певної міри успіхом в місті Ню Йорку. Все ж таки вони не були такими, на які ми покладали надію. Впродовж року я уважно прислухувався загальній опінії щодо У.Н.Союзу між громадянством, організаціями та членством, щоб відчути їхній сентимент і вимоги, і щоб відповідно до цього приняти такі організаційні методи, які принесли б користь Союзові.

Відділовий урядник, котрий є також організатором у своїм відділі, мав нагоду переконатися в останніх роках, що він мусить вживати нових метод в приєднуванні нових членів. В менших містах, або на провінції, де відділи У.Н.С. ще творять і ведуть громадське життя, методи організування, які примінювано давніше переважно до молоді родженої в Америці, можуть і дальше послужити. Але вони не надаються для Ню Йорку, з десятками різних організацій і з тисячами нових поселенців.

Я прийшов до переконання, що масовий прибуток членства до відділів, не завжди приносить великі користи, а навіть шкодить, якщо такі члени є зорганізован без ідейної підготовки. В минулім році організація членів провадилась в більшості відділовими урядниками, а вони принимали таких людей, які були до членства підготованими і свідомими свого завдання. Підготовлені члени принесуть ще й цю користь, що вони притягнуть за собою не тільки свою родину, але також своїх знайомих та приятелів. Натомість люди, котрі прийшли до організації, а не були ідейно до членства підготовані, покинули організацію і потягнули за собою інших.

З невеликим трудом мені вдалося вписати 20 членів з роджених американців українського походження. Декотрі з них виплатили 20-місячні грамоти і вибрали поновне обезпечення і також вписали своїх дітей другого і третього покоління родженого в Америці. Протягом 1951 року я немав жадних припоручень від головної канцелярії до полагодження союзових справ або представництва. На запрошення секретарки, пані Демидчук, я був на організаційних зборах відділу 293 в Бруклині. На тих зборах я представив коротку історію УНСоюзу та його заслуги в розбудові громадського життя українців в Америці. Мені відомо, що цей відділ постійно зростає під сумлінною працею його секретарки.

Я також відвідав відділ 204 УНСоюзу на його річних зборах та зложив привіт.

В місяці червні скликав збори відділів міста Ню Йорку, на котрих обговорювано організаційні справи, та справу заінтересовання членів зборами своїх відділів. В дискусії подано думки, що відділи могли б це недомагання усунути цікавими відчитами. В цім напрямі відділ 361 УНСоюзу покликав до життя культурно-освітній комітет з людей старої й нової еміґрації фахово до цього здібних і вони вже почали давати серію цікавих доповідей. Час покаже, наскільки це буде корисним й чи притягне більше членів на збори цього відділу.

Я також беру участь в громадськім життю українців міста Ню Йорку, котре починає набирати щораз більшої активности.

Звіт Гол. Радного УНС. Володимира Дідика

Вповажані головні урядники У. Н. Союзу!

Приготовляючи свій звіт за 1951 рік, я старався зробити його якнайкоротшим.

В січні я був запрошений предсідником 167 відділу до Толідо, О., на новорічний бенкет цього відділу. При тій нагоді я полагодив справу одного кандидата на члена, що опісля показалося корисним для відділу і УНСоюзу.

В березні я скликав окружні збори відділових урядників, на котрих обговорено кілька місцевих справ та пороблено приготування до акції за новими членами.

На річнім засіданню минулого року дістав я припоручення від головного предсідника п. Галичина, щоб переговорити з Екзекутивним Комітетом Українських Пластунів, в справі обезпечення пластунів в У. Н. Союзі.

З Комітетом Пластунів я говорив 25. березня та дав їм відповідні пояснення про УНСоюз а про їхні пляни я повідомив п. Галичина листовно.

Також мав я припоручення від п. Галичина покликати постійного організатора на околицю Дітройт, що я теж виконав. Я скликав окружні збори на котрих я представив відділовим урядникам обганізатора п. Білоскурського. З причини тимчасового безробіття в Дітройті, організатор не мав нагоди приєднати назначеної кількости нових членів.

Дня 27. травня я виступив з промовою на 40-літнім ювілею 146-го відділу.

Перед з'їздом Української Молоді Північної Америки, який відбувся в Дітройт в днях 1, 2, і 3. вересня, я отримав від головного предсідника п. Галичина, інформації як приготовитись до з'їзду молоді, що я теж виконав. А також зложив привіт від місцевих членів УНСоюзу на цім З'їзді.

Дня 17. листопада, на домагання кількох відділових урядників, я знова скликав окружні збори в справі підготовки до Союзового Дня, який має відбутись в 1952 р. На цих зборах зайшло теж рішення, щоб взяти 5 мінут на радіо через дві суботі, та виголосити пропагандивну промову від УНСоюзу.

Промова була проголошена головним предсідником п. Галичиним і виголошена в днях 1, і 8. грудня 1951.

При кожній нагоді я старався приєднати нових членів і помагати відділовим урядникам в цій праві. Сам я приєднав 49 нових членів.

Звіт Гол. Радного УНС. Миколи Давискиби

Вельмишановні Головні Урядники!

Український Народний Союз зріс до такої величини, що став світилом для всього українського загалу в Америці і Канаді.

Та на жаль є ще такі українці, що цього не розуміють, бо шукають обезпечення по різних бизнесових асекураційних компаніях. І то не тільки ті, що тут роджені, а багато є тих, що недавно прибули зі скитальщини. Вони скоро забули, що УНСоюз був і є, найбільшим спонсором для нещасних наших братів.

Мій звіт за рік 1951 буде короткий по тій причині, що я поважно був захворів і около три місяці лікувався, та не міг відвідати тих відділів, що просили мене прибути до них. В місяці травні я був запрошений гол. радним І. Кокольським, на ювілейне свято відділу 206 УНСоюзу у Вунсокет, та на жаль не міг прибути. Для мене, як активного Союзовця, було дуже болючим, що не міг використати нагоди для добра У. Н. Союзу. Поза тим, я все мав на меті добро і славу УНСоюзу. При кожній нагоді, на загальних зібраннях, де я був покликаний до слова, я не забував пригадати приявним про У. Н. Союз і закликав громадно вступати в його члени.

До мене, як гол. радного, відносились за порадою майже кожний відділ у моїй окрузі, а навіть декотрі відділи з Коннектікат. — Всім я давав пораду для добра відділу і Батька Союзу. У відділах в моїй окрузі панує взірцевий спокій та кожний відділовий урядник інтензивно працює для добра УНСоюзу. Тому я немав жадного припоручення від Головної Екзекутиви полагоджувати якінебудь справи.

Я тісно співпрацював з Головною екзекутивою У. Н. Союзу. В місяці листопаді я одержав звіт і бюлетеен з чергових нарад Головної Екзекутиви. На бажання гол. секр. п. Г. Германа, я подав відповідні коментарі до згаданих нарад і справ, які були порушені в бюлетені.

Як секретар відділу 238 УНСоюзу в Бостоні, я віддав багато часу для обслуги цього відділу. Я сам приєднав кільканадцять членів та помагав другим урядникам. Обслужити великий відділ це не легка справа, бо на збори відділу більшість членів не приходить і свої належитости на час не платить. А це обтяжує працю секретаря.

З цеї нагоди складаю щиру подяку Головній Екзекутиві УНСоюзу, відділовим урядникам і членам за добру кооперацію зі мною, бо тільки спільними силами можливо творити великі діла в імені нашого Батька Союзу. Бажаю найкращих успіхів в цьогорічних Союзових нарадах.

Звіт Гол. Радного УНС. Тараса Шпікули

Шановні Пані і Панове Головні Урядники УНСоюзу!

По одному році праці, ми знову зійшлися на річне засідання головного уряду УНСоюзу, щоби здати наші звіти, провірити стан зросту, руху і майна нашої організації, а також виробити пляни на біжучий рік й подбати про дальший розвій УНСоюзу.

Я, як головний урядник У. Н. Союзу, подаю вкоротці звіт за 1951 рік, про мою діяльність у справах У. Н Союзу.

Старанням Окружного Комітету всіх Відділів УНСоюзу, та Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шікаґо, відбулися слідуючі імпрези:

Дня 13. січня відбувся Маланчин Вечір.

Дня 15. липня відбувся День УНСоюзу, при великому здвизі Союзовців й українських громадян.

Дня 31 грудня відбулася новорічна забава.

Щоб всі згадані імпрези були успішні і корисніші, я як господар, мусів доложити багато праці. В цім помагали мені головні урядники з моєї округи, відділові урядники і союзовці, за що всім їм належиться повне признання.

В порозумінню з екзекутивою УНСоюзу й місцевими головними урядниками і організатором п. Д. Білецьким, відбулися Союзові організаційні збори на Борнсайд — дня 22. квітня. Того самого дня але в іншому часі відбулися збори на Вест Пулман для відділів 33, 176, 415, 216, 222, і 243. На обох тих зборах я реферував про справи УНСоюзу. На зборах були також приявні і брали участь п. Д. Білецький, організатор, п-ні А. Васильовська, гол. радна і п. С. Куропась, гол. контрольор.

Дня 27. травня відбулися організаційні збори в Гемонд, Інд. для відділів 80, 107, і 452. Реферували про справи УНСоюзу п. Д. Білецький, організатор і п. С. Куропась, гол. котрольор.

Дня 3. червня відбулися організаційні збори в Ґері, Інд., для відділів 100 і 346. Того самого дня, пізніше, відбулися збори в Гарвей, Ілл. для відділів 354 і 335. На обох цих зборах говорив я і п. Білецький про справи УНСоюзу.

Найбільший відділ УНСоюзу з кінцем 1951 року був відділ 221 в Шікаґо. Я як секретар згаданого відділу, в продовж 1951 року зорганізував 207 нових членів. В цьому відділі з кінцем року було 2026 членів. До зросту відділу 221, багато причинився організатор п. Д. Білецький і урядники та декотрі члени.

При Лізі Американців українського походження в Шікаґо, створено Комітет Українського Національного Фонду, в котрому я занимав уряд предсідника. Тут можу вповні ствердити, що Комітет Національного Фонду в Шікаґо виконав своє завдання, до якого був покликаний, завдяки людям доброї волі, котрі ходили по хатах збирати датки. А найбільше, належиться признання п. Сенчишакові, касієрові згаданого Комітету за його тяжку і умілу працю. За 1951 рік цей Комітет Укр. Нац. Фонду в Шікаґо вислав понад $ 15000 до У.К.К. в Ню Йорку.

В своїй праці я все стрічався з повною кооперацією інших головних відділових урядників в моїй окрузі.

В народних справах я завжди брав діяльну участь та використовував кожну нагоду для пропаганди У.Н. Союзу

Звіт Гол. Радної УНС. Олени Штогрин

Пане Предсіднику, Головні Урядники УНСоюзу.

Рік 1951 в филаделфійській окрузі і в самій Филаделфії був немало активним. Відбулися ряд нарад і кілька ширших зборів, яких метою і головною точкою в програмі, була розбудова і скріплення УНС на терені нашої Округи, хоч на кожних з них обговорювано теж справи загального громадського характеру.

Я почала працю в 1951 р. від зорганізування радіо авдицій, яких було 5. Інформації про УН Союз передавала я і організатор п. Ліщинський.

Дня 1-го квітня відбулися Окружні Збори, в яких взяли участь місцеві і околичні відділові урядники. На зборах я звітувала про важніщі ухвали Річних Зборів, давала вияснення на багато питань, повідомила про пляноване видання недільного числа „Свободи", а вкінці, заохочувала урядників до пожвавлення організаційної праці. Вправді не всі, але кількох секретарів дійсно взялись до праці, якої вислідом було поважне число нових членів. Активну підготовчу і організаційну працю вів організатор п. Ліщинський. З ним і з секретарями я була в постійному контакті і ми часто сходились, щоб обговорити різні організаційні проблеми,

В липні УНСоюз [illegible] кампанію за новими членами з додатковими нагородами. Вслід за цим я відбула наради з секретарами, а 15 жовтня були уже Окружні Збори.. На цих зборах після звіту організатора п. Ліщинського і моїх завваг щодо методи організування членів, проведено основну дискусію над цею справою і принято певні постанови щодо організаційних метод. В продовженні нарад д-р Ґалан реферував справу Маніфестації ЗУАДК, яка мала відбутись 30 жовтня, і звернувся до союзових відділів з проханням до співпраці. Тоді вибрано підготовчий комітет з відділових урядників.

Наступні Окружні Збори відбулись 4 листопада, на яких був приявний Гол. Предсідник п. Галичин. Його організаційний реферат особливо цікавив нових урядників, бо інформував про багато не всім знаних справ. На цих зборах були також організатори п. Ліщинський і п. Маланчук.

Ще від перших Окружних Зборів я переговорювала і переписувалась з відділами в Честер, щоб там підготовити організаційні збори. Це тягнулось довший час, аж вкінці вдалося їм скликати збори в грудні, на яких я не могла бути по причині недуги.

У вересні я була на святі 105 Відділу, в жовтні я промовляла на 35 літнім ювілею 83 відділу, в грудні була запрошена на річні збори 105 Відділу. Там було поважне число нових членів, які з увагою прислухувались до моїх промов про діяльність і ролю УНСоюзу серед американських українців.

Впродовж звітового року я присвятила багато часу організованні нових членів. Спільно з організатором п. Ліщинським ми відвідали багато новоприбулих родин, хоч не все з успіхом, але загальний вислід був такий, що я поставила свій відділ 397 між першими щодо зросту в членстві, а головно у вдержанні їх. Я вела переписку з головною канцелярією, давала свої суґестії в справі кампанії і інших справ і полагоджувала передані мені доручення. Такими були полагодження радіоавдиції, яку вів дир. Блавацький, а вкінці справа нового відділу.

Поза союзовою працею я є активною в іншій громадській праці, головно в допомоговій. Навіть підчас організування членів, я не тільки полагоджую обезпеченеву справу, але стараюсь людям помогти в різних справах.

Я завважую, що УНСоюз зис-

кав на терені Филад. не тільки членів, але значно піднісся його престиж, що багато цих, які ставились дещо з резервою до УНСоюзу під впливом підривної роботи, відносяться тепер до нашої організації з належною пошаною і признанням. І я певна, що у Филаделфії і околиці УНСоюз здобуде ще багато членів.

Звіт Гол. Радної УНС. Анни Васильовської

Високоповажаний Пане Предсіднику й Головні Урядники та Уряднички.

Минулий рік показав, що новоприбулі члени у Відділах УНСоюзу зачали працювати та бути активними Союзовцями, інтересуючися загально-громадськими та союзовими справами. Це заінтересування можна найкраще побачити в Домі Відділів У. Н. Союзу в Шікаґо, де через кілька літ містився Шікаґовський переселенчий осередок. Тепер не сходяться Українці, щоб вишуковувати ново-прибулих, але щоби обговорювати українсько-американські народні та Союзові справи.

Заходом Дирекції Дому, яку очолюють представники відділів У. Н. Союзу в Шікаґо, відбулися слідуючі визначні імпрези: Стріча Нового Року, Український традиційний Маланчин Вечір, як рівнож Український Союзовий День, який відбувається у формі пікніку з багатою програмою. Кожна ця імпреза вимагала моєї співучасти і праці. Я беру активну участь у всіх засіданнях Дирекції Дому Відділів У. Н. Союзу і працюю підчас їх підприємств. Я, як Головна Радна, була покликана до Комітету, котрого завданням було приготовивити програму на Український Союзовий День в Шікаґо, який відбувся 13 липня.

З припоручення Головної Екзекутиви У. Н. Союзу дня 22 квітня відбулися Організаційні Збори в Борнсайд і Пулман, на котрих прийшлося мені говорити про організаційні справи.

Дня 16 листопада були скликані Окружні Збори відділових урядників в Шікаґо й околиці, щоб більше скріпити наші сили і дальше повести кращу ризбудову У. Н. Союзу на терені Шікаґо й околиці, де мене вибрано касиркою цього Окружного Комітету. Багато часу я посвятила 221-му відділові в урядженні всіх його підприємств. Дохід з одної імпрези був призначений на Національний Фонд Українського Конґресового Комітету.

Як Головна Радна У. Н. Союзу, я була запрошена на імпрезу яку влаштували відділи 379, 106, і 125.

До мене зверталися в різних справах урядники й члени У. Н. Союзу, а я старалася полагоджувати їхні справи взагальну користь організації.

Доручення Головної Екзекутиви, щоб провірити справу відділу 22-го, я сповнила. Розглядаючи його діяльність я знайшла, що праця відділу в даних обставинах була виконувана солідно.

На припоручення Головної Канцелярії, щоб полагодити справу померлого члена відділу 379-го, я дістала всі бажані інформації й документи й відіслала їх до Головної Канцелярії.

Кожне доручення Екзекутиви У. Н. Союзу я, як урядничка, старалася виконати так, щоб виходило на користь У. Н. Союзу та його членів.

Працюючи в інших громадських організаціях, цебто жіночих та політичних, як Головна Радна, я маля нагоду репрезентувати У. Н. Союз.

Я використовувала всяку нагоду щоб збільшити Союзову Громаду, вписуючи нових членів до У. Н. Союзу. Я брала участь в конференції радієвої програми, яка мала на цілі інформувати слухачів про працю У. Н. Союзу.

Щодо полагоджування різних Союзових справ між головними урядниками У. Н. Союзу в Шікаґо, то між нами була й є повна кооперація, цебто між Контрольором п. Куропасем і горовним радним п. Шпікулою.

Звіт Гол. Радного УНС. Василя Гуссара

Шановні Головні Урядники:

Передаю короткий звіт з праці на терені Рочестер, де я перебуваю, і де уважно слідржу за справами, що получені з нашою організацією.

В березні я виступав на концерв честь Тараса Шевченка, що влаштував відділ 316 У.Н.Союзу.

Дня 1-го квітня мав конференцію з членами і урядниками відділу 269-го в справі оживлення цього відділу, а дня 11-го квітня відвідав відділ 226 в справі членів, які домагалися переступних листів.

Скликав збори відділових урядників на день 16-го травня, щоб дати початок до організаційної кампанії.

Впродовж літньої пори і сезону пікніків я старався бути на кожнім підприємстві, щоб дати заохоту до приєднання нових членів і ширити добру опінію про У. Н. Союз.

У вересні, на Лейбор Дей, я був на конґресі Ліґи Молоді в Дітройт і помагав іншим головним урядникам у провірці, скільки наших членів брали участь на цій конвенції молоді.

Дня 3-го жовтня скликав наради відділів У.Н. Союзу в справі влаштування Союзового концерту і, спільно з відділовими урядниками, почав підготовку до концерту.

Дня 14-го жовтня передав по радіо оголошення про У.Н. Союз і як стати членом Союзу.

Дня 16-го грудня відбувся Союзовий Концерт при участі двох хорів і з промовою головного секретаря, п. Германа. Було багато членів і нечленів, старших і молодших, біля 800 людей мали нагоду почути реферат про значіння У.Н. Союзу.

По концерті зійшлися урядники всіх відділів до окремої залі, де обговорено з п. Германом різні відділові справи.

На пошті в Рочестер я інтерпелював припізнені доручення Свободи і успішно наладнав цю справу.

В минулім році відділи в Рочестер придбали около дві сотні членів та й надальше продовжують організаційну працю.

На цім закінчено перший день нарад.

Звіт Головного Редактора „Свободи" Д-ра Луки Мишуги

„СВОБОДА" В 1951 РОЦІ

Конвенції Українського Народного Союзу та щорічні наради його головного Уряду були завжди тим форумом, на якому обговорювано та вирішувано також і основні проблеми нашого громадського і національного життя. До того уже сам ідеологічно-політичний напрям „Свободи", офіціяльного органу Українського Народного Союзу, це така важлива проблема, що над нею треба було Головному Урядові завжди застановлятись й час від часу її перевірювати.

В звітовому часі Редакція „Свободи" продовжувала свою традиційну національно-демократичну ліберальну лінію в усіх українських, американських і міжнародних справах. Наше гасло: „трибуна вільного українського слова на вільній американській землі" - поставлено тепер в заголовку як мотто нашого щоденника. Ми виправдували і закріплювали його тим, що віддавали місце численним і різноманітним голосам в поодиноких справах, не накидаючи читачам своєї думки, хоча й не вагались її ясно і рішучо висловити, якщо заходила така потреба. Ми робили це з повною свідомістю нашої відповідальности і в переконанні, що хоча думки членів У. Н. Союзу часом розходяться в поодиноких справах, проте вони одностайні і сходяться в нашому змаганні до спільної мети: розбудовувати та піднімати на дальші вершини нашу організацію, а одночасно давати наш максимальний вклад у змагання очолюваного Злученими Державами вільного світу до справедливого і тривкого миру, якого в нашому розумінні не можна досягнути без визволення українського народу та створення на руїнах СССР суверенної, від нікого незалежної демократичної Самостійної Соборної Української Держави. Тому теж справа допомоги українським визвольним змаганням, яка ще досі не знайшла в Америці повного розуміння, займала в „Свободі" перше місце.

У внутрішньо-українських справах ми дальше непохитно стояли на становищі об'єднання всіх діючих українських сил та створення одного репрезентативного українського центру на еміґрації, який мав би всі можливі прероґативи і повновласті говорити в імені українського народу та його змагань. Ми вважали таким центром Українську Національну Раду, краще Український Державний Центр. Але при цьому ми не могли іґнорувати теж інших українських політичних сил, зокрема Української Головної Визвольної Ради, зв'язаною з підпільною українською визвольною боротьбою на Рідних Землях. На сторінках „Свободи" ми дали можність у цьому звітовому році двом чоловим представникам УН Ради і УГВР, д-рові Степанові Витвицькому та о. д-рові Іванові Гриньохові, висловити свої думки і побажання в обширних інтерв'ю. Це, що в твердженнях тих двох представників є основна спільність щодо українських змагань безумовно помагає українській справі на міжнародному полі й треба тільки дивуватись, чому на цьому тлі не прийшло ще до відповідної консолідації. В редакційній статті в 61. числі „Свободи" з м. р. ми ствердили, що основною передумовою єдности є добра воля і взаємне довір'я всіх представників нашого політичного життя і його угрупувань та до тої доброї волі ми усіх їх закликали. Ми продовжуватимемо далі ці наші зусилля, щоб тим чином уможливити і полегшити повну консолідацію всіх українських угрупувань, включно з гетьманцями та ОУНР, Організація Українських Націоналістів Революціонерів (бандерівців), на базі Державного Центру та сучасної визвольної боротьби українського народу.

В американських і міжнародних справах ми постійно звертали увагу на неминучість кінцевого воєнного конфлікту між вільним світом і совєтською тиранією, та на важливість, якщо не рішальність т. зв. українського аргументу в тому конфлікті.

Як в українських, так і американських та міжнародних справах ми заступали лінію Українського Конґресового Комітету та постанови Конґресу Американських Українців, даючи тим приклад національно-громадської дисципліни. Це не виключало, очевидно, нашої власної думки, але вона в більшості покривається з цими принятими постановами. Якщо були які розбіжності, то головно в другорядних, тактичних справах.

До важливіших проблем, які обговорювано та вияснювано на сторінках „Свободи" в звітовому році, крім згаданих вже принципових, належали головно: боротьба проти нової хвилі біло-еміґраційного російського імперіялізму; роз'яснювання творчої сили українського націоналізму; консолідація давньої і нової іміґрації в цій країні; дискусія на українсько-жидівські теми; дискусія в справі українського леґіону, можливості організації українського робітництва; роз'яснення плебісциту в Україні, де народ вже самовизначився в 1918 і 19 рр.; продовжування боротьби проти комуністичної п'ятої колони; дискусія на тему творчости Гоголя; обговорення проблем молоді та її виховання; дискусія на тему українського культурного розвитку в цій країні і т. д.

Окрему увагу та підтримку дала „Свобода" в звітовому році новим організаційним формам нашого життя: Пласт, Т-во Українських Лікарів, Т-во Українських Інженерів, ДОБРУС та інші організації мали в „Свободі" завжди щирого друга та користувались її сторінками для свого розвитку. Окрему увагу віддала „Свобода" теж канадійським українцям, зокрема з нагоди 60-річчя їхнього поселення.

В той спосіб „Свобода" заступала українську справу, обороняла українське ім'я, вияснювала справи, розвівала сумніви та була справжнім промотором нашого життя і нашої громадської думки.

Часом заходила потреба зайняти до поодиноких справ критичне, чи навіть гостре становище. В цих виступах, хоча вони не належать до таких, що здобувають редакції популярність одної чи другої групи, перерішували міркування про добро української справи в найширшому розумінні й охорона доброї слави українського культурного імени.

Окремо мусимо відмітити нашу редакційну статтю про „УККомітет і Українську Політику", надруковану в „Свободі" з 22. червня м. р., в якій з'ясовано принципове становище і відношення американських українців до української політики, як такої.

У цій статті підкреслено, що американські українці, а зокрема Український Конґресовий Комітет, не заступають України, а тільки обороняють її права, згідно з тими високими, етичними і моральними засадами, що їх визнає американський нарід, які є в Американській Конституції та про які раз-у-раз чуємо з уст найвищих представників влади, коли вони говорять про новий лад у світі та справедливий і тривкий мир. Американські українці глибоко переконані, що „визволення Украні та створення суверенної й соборної української держави є в найбільшому інтересі Америки та одною з головних передумов здійснення її місії в світі", писали ми не тільки в згаданій статті, але багато років і багато разів у „Свободі", чи „Юкрейнієн Вікли". Для цеї цілі видав У. Н. Союз також і серію книжок в англійській мові, щоб поширити це переконання бодай серед впливових та рішальних чинників.

Розуміти становище „Свободи" в українських справах значить знати, що вона завжди клала і нині кладе головний натиск на те, щоб українському народові морально, матеріяльно й політично помагати. І це вона робить.

Правду кажучи, „Свобода" мала б моральне право говорити навіть і за український нарід, бо ж продовж свого 60-літнього її існування завжди так було, що український нарід, де тільки мав якусь змогу висловити свою справжню волю, стверджував правно й урочисто те, що „Свобода" голосить. Щойно московсько-большевицька окупація України не дала вже нікому з українського народу ніякої змоги висловити свою справжню волю в самій Україні. Тому, коли нині є яка група українців поза Україною, що має традиційне право висловлювати ідеали українськго народу, то такою групою є ті десятки тисяч зорганізованих українців, що висловлюють ці ідеали вже від 60 років тут на американській землі якраз у „Свободі".

Звертаючи увагу на ці чи інші принципові справи, Редакція „Свободи" не припиняла своїх зусиль теж для дальшого розвитку самої газети, як щодо змісту, так і форми.

Зміст.

Зміст „Свобди" в звітовому часі ми намагались ще більше пристосувати до змінених обставин. Ми поширили круг наших дописувачів та ввели нові рубрики включно з щотижневими „відгуками дня" Галактіона Чіпки. Ще більшу увагу звернули ми на вістки з українського життя, українську культурну хроніку та на дописи з громад. Наш плян щодо постійних хронік з поодиноких громад пощастило здійснити тільки частинно. Але треба відзначити, що „Шікаґовська хроніка" з-під пера ветерана на цьому полі, нашого головного контрольора, п. Степана Куропася, яку він надсилає нам довгі роки цілком безкоштовно, заохотила вже до подібної праці теж інші громади. Більшу увагу приділено в звітовому часі теж таким ділянкам нашого життя, як молодь, спорт, та мистецтво і культура.

Форма.

В звітовому часі, поширюючи і поглиблюючи зміст щоденника, ми намагались дальше вдосконалювати й його форму. Зменшено заголовок, започатковано перехід з сімох на вісім колонок та перейдено на стандартовий характер друку т. зв. „дев'ятки", що дає нам можливість збільшити щоденник приблизно на одну сторінку, отже одну четверту частину, без фактичного збільшення об'єму газети. Ми теж вели дальшу боротьбу проти занадто довгих статей і матеріялів. Вдосконалили ілюстраційні матеріяли до тої міри, що ілюстрації з актуальних подій появляються тепер в „Свободі", додержуючи в цій справі кроку американській пресі, хоча та розпоряджає без порівнання більшими технічними можливостями.

Праця в Редакції

В звітовому часі були зайшли деякі доповнення в редакційних силах. Крім звітодавця, впродовж року постійно працювали в редакції д-р С. Демидчук і А. Драган. В половині року д-р Демидчук почав користуватись пенсією, яку признає державне соціяльне обезпечення і обмежив свою працю в редакції відповідно до винагороди, на яку дозволяє пенсійний закон. Це, як і великий навал праці в Редакції, створило необхідність приняти допомічні сили і тому в половині звітового року заанґажовано на співробітника п. Юрія Дивнича, який відійшов пізніше з власної волі, одержавши стипендію на продовжування наукової праці. На його місце принято опісля п. Петра Одарченка, який теж з кінцем року відійшов з тих самих причин, що й п. Дивнич. Вже в цьому році заанґажовано двох інших співробітників: п. Івана Коровицького, головно як мовного редактора і коректора, та д-ра Луку Луцева, що частинно допомагає в редагуванні щоденника, а частинно в редагуванні нового тижневика.

Новий Тижневик

Згідно з принятою на минулорічних нарадах Головного Уряду рекомендацією, в звітовому часі „Свобода" взяла активну участь в підготовці видавання її літературно-мистецького недільного числа. Редакція „Свободи" поставилася до цеї справи з повною свідомістю нового тягару, але в цьому вона керувалася не увагою на труднощі, тільки насамперед нашими потребами. Ми були розгорнули в щоденнику широку кампанію за здобуття передплатників на новий тижневик, бо тільки це може запевнити йому існування. Ми теж взяли активну участь в оформлюванні його редакційної колеґії. Цілі, завдання, зміст і форма нового тижневика, були широко обговорені на сторінках щоденника в звітовому часі. Додам тільки, що до постійної праці тільки для цього тижневика заанґажовано п. Василя Чапленка, а редагує його редакційна колеґія, в якій п. Чапленко є технічним редактором, а п. Святослав Гординський мистецьким. Для допомоги і поради тим редакторам створено редакційну колеґію, до якої входять: Володимир Січинський, п-ні Марія Струтинська, д-р Лука Луців та п. Петро Голубенко. Тому, що недільне видання почало появлятись щойно у березні 1952 року, воно не належить до звіту за 1951 рік.

Недомагання і пляни

Редакція свідома ще багатьох недомагань „Свободи". Але хіба кожний бачить, що ми її раз-у-раз поліпшаємо і то поліпшаємо в дуже важких обставинах. Старий вік і важка фізична праця нищить нам щораз більше добрих кореспондентів. Нам ще далі важко діставати добрий інформаційний матеріял з наших громад. Уодностайнення мови і коректа була й є нашою великою журою. Відчувається брак ілюстраційного матеріялу з нашого українського життя. Тому необхідно:

1. Завершити та сконсолідувати ті зміни і поліпшення, що їх започатковано в звітовому році, зокрема:

а. перевести зміну всіх сторінок щоденника на вісім колонок, як це вже зроблено на першій сторінці, замість дотеперішніх сімох;

б- поліпшити добір матеріялів щодо різноманітности тематики та оформлення. Окремо постаратись за високоякісні фейлетони.

в- завершити минулорічний плян добору кореспондентів з поодиноких більших громад та дальше поширити інформації з нашого життя; подбати теж про більше ілюстрацій з того життя.

г- маючи до розпорядження літературно-мистецький тижневик, перевести відповідну реформу української сторінки в англомовному тижневику та зменшити її, відступаючи більше місця для англо-мовного матеріялу.

г- робити дальші заходи для видавництва книжок.

2. Достосувати ще більше газету до вимог загалу наших читачів. В тій цілі ми плянуємо:

а- скликати час до часу конференції наших постійних співробітників і на них обговорювати можливості та потреби дальших поліпшень;

б- намагатись увійти в тісніший особистий контакт з нашими читачами, відвідуючи принагідно теж віддалені наші громади.

3. Продовжувати дотеперішні та підшукувати нові методи для посилення нашої Союзової роботи.

4. Відповідними виданнями та евентуально імпрезами відзначити 60-літній ювілей існування та праці цього найстаршого сьогодні українського видавництва в світі.

Та коли говоримо про ці недомагання і снуємо пляни про кращу „Свободу", то пам'ятаймо, що дальше поліпшення потребуватиме також свіжого інтелекту і свіжого грошевого вкладу. Хочемо бути доброї віри, що нам це вдасться. Також віримо, що знайдуться добрі люди, що нам у цьому допоможуть, бо ж не всі у нас тільки критикують і добачують чорне, а є багато терпеливих і вирозумілих, що своїми дописами, листами і статтями підтримують Редакцію на дусі, піддають свіжі думки, а розуміючи її труднощі, вибачають, коли щось вийшло не до ладу. Правда, є такі, що свідомо й з розмислом підкопують престиж „Свободи" але коли їх не було! Є теж такі, що мають до „Свободи" тільки претенсії, хоч їй ніколи в нічому не помагають і навіть її не передплачують, або теж з власного приводу чи на якийсь приказ перестають бути її передплатниками.

Треба одначе ствердити, що „Свобода" таки росте й поліпшається. Але цього зросту і поліпшення не булоб, коли б не було гармонійної й тісної співпраці „Свободи" з Екзекутивою, яка з нами кожного дня в контакті, чи з Головним Урядом і загалом Союзовців та читачів, яким за це щиро дякуємо. Мабуть сьогодні всі ми вже знаємо з досвіду, що кожний вклад праці і гроша в „Свободу" є дуже поплатною інвестицією, як для УНСоюзу, так і для нашої спільноти в Америці, а зокрема для так усім нам дорогої української справи.

Звіт Редактора „Юкрейнієн Вікли" Степана Шумейка

Mr. President, members of the Supreme Assembly of the Ukrainian National Ass'n. It is my privilege, and in accordance with the directive passed by the Supreme Assembly some years ago, to present a brief report for the past year as Editor of the Ukrainian Weekly.

As you well know, The Ukrainian Weekly has been published by the Ukrainian National Association as the English supplement of our venerable Ukrainian daily Svoboda for the past nineteen years, that is since 1933. It has been my privilege and honor to have been its one-man editor staff during all those years.

During these past two decades, short of one year, The Ukrainian Weekly has played a great role in shaping the thoughts, the minds, and the impulses and ideals of our younger generation Americans of Ukrainian extraction.

In its close to one thousand issues, or numbers, it has hammered in one way or another at our young Ukrainian Americans that they should continue to be good and law abiding Americans, a credit to this great country of ours, just as their immigrant parents, have always been, and, at the same time, they should always remain keenly aware of the fact that they are Ukrainians by descent, that they are descended of a great people, a people who today number well over 45 million, a people who have their own proud and heroic history, a people who were democratically minded in the early centuries when practically all of Europe was not, a people with an advanced civilization and culture bar none, and a people who have always been a fighting people, ever fighting for their individual and national rights. Ours, that is the Ukrainian, is a great race. It has managed to weather some of the worst cataclysms in world history, cataclysms beneath which other nations would have long perished. But the Ukrainians survived it all, and today they are stronger than ever.

That has been the theme, the guiding light, that The Ukrainian Weekly has offered to its readers. Judging by the results, the Weekly has, to put it in the vernacular, done not a bad job here. Its editorials, its translations of Ukrainian classics, its Ukrainian educational feature articles, have moulded the mind and spirit of our younger generation Ukrainian American.

Coinciding with all this has been his or hers growing realization of the absolute necessity of creating organizational life and activities. Here, and no one can ever deny it, The Ukrainian Weekly, *has played an extremely important role. It has brought new members into the Ukrainian National Association*; it has been responsible in keeping alive the Ukrainian Youth's League of North America, to the point where today it can, perhaps, function, or perhaps keep on going under its own steam, although, according to all indications, it still has to depend upon the main engine or dynamo, as you please. The Ukrainian Weekly. Publications have come and have gone, down through the years, but The Ukrainian Weekly, like that beacon in a stormy sea, is always there.

During the past year, since your last meeting, the Weekly has been pursuing this well charted course, which has included, of course, the passing on of all information garnered by it concerning the latest happenings in the Ukrainian underground movement over there, spearheaded by the famed UPA. It has also informed its readers about what is happening in our older and younger generation communities throughout this country and of Canada of what is going on.

It has not been an easy task for this editor. The budget is a very slim one. As a result, he cannot afford to get talent that the Weekly so richly deserves and which our readers justly expect. Writers expect to be paid for their "stuff", to put it colloquially, and they write and tell me so. But this editor has not got the funds. Fortunately for The Weekly, there have been a few contributors who at minimum have been writing for the Weekly at extremely low rates. Among them is Walter Danko, who writes the Ukrainian Sports Column, a very fine column indeed, requiring a lot of research work, a lot of lettor writing to various athletes inquiring whether they are of Ukrainian descent. What can the Weekly afford for his very popular column? A minimum sum. Similarly in the case of Stephen Kurlak, writer of U.N.A. Bowling news column. Dushnyck, who anonymously contributes articles twice a month, on Ukrainian political subjects, and good ones too. What can the Weekly pay him? A minimum sum. Then the Weekly has had a diligent writer of "The Youth and U.N.A." column. Recently he resigned from that task, because he felt that what he was receiving per month for it was definitely insufficient. And then William A. Shust, writer of "Impressions"; here is a fellow who definitely has a literary talent; what can the Weekly afford to pay him? A minimum sum. And then, to be sure, there was our Ted Victor columnist, a person who at present is connected as a writer with Amrstrong Publishing House, in an editorial capacity. The Weekly paid him a minimum sum.

There is your picture, ladies and gentlemen. But there is another side to it all. A broad over-all picture.

Today the Ukrainian Weekly finds itself in a particularly fortunate position, despite all the difficulties involved. By letter and by mouth its readers spring to its support. For that matter, it has been the pleasure for this Editor to receive on behalf the Weekly words of commendation from former displaced persons, from those of them who studied English in Europe and some of whom are capable of translating Ukrainian into good English.

No one is more aware of the defects of his product as its master. And this applies to this editor. No one knows what it means to put out a a newspaper than its editor, be he an editor of Svoboda, the Weekly, the N.Y. Times, etc.

This editor strives to improve his product, with the staunch support of the editor-in-chief of Svoboda, Dr. Luke Myshuha, to the utmost of his ability, and the cooperation of executive board of the U.N.A. At times things, despite all effort, look kind of depressing, especially when no news stories come through. Especially does he look forward for stories—a newspaper parlance from you members of the Supreme Assembly. And here I must tell you, ladies and gentlemen, that outside a few, Weekly has not received a single news item or report from any of you. I know very well that there are various inconveniences involved, but surely several times a year you should do so. Among you, for example, there is a radny, who at last year's annual meeting roundly criticized The Ukrainian Weekly for its English in some portions of it—this was at a time when I was not around, absent on sick leave. This getleman loyally and enthusiastically promised me that he would as soon as possible write me an article to that effect and that he would write other articles as well. Well, alack and alas, he never, to put in its Western vernacular, he never writ to this day.

It is all well and good for all of you to gather around this general *assembly room and criticize the reports of the officers and editors, and all such kind*. You are bathed at the *present* moment in the halo of the yearly meeting. According to U.N.A. Constitution and our democratic form of life, that is not only your privilege but also your right. But please consider the work that is being done, upstairs and downstairs and the basement of our U.N.A. building, day by day and night by night in many cases. Try to *emulate* that *work in your* spare time, emulate that selfless devotion to the great task confronting us.

This is particularly important now. We are denitely at a crucial period. Strong currents are eddying about us now.

On the one hand there is the tide of Old World Ukrainian partisan politics on the brink of engulfing us. The Ukrainian Weekly looks with askance upon the various partisanships, be it of this or that or another group, which seek to infiltrate our ranks, our Soyuz, and, fighting amongst themselves like cats, remain hopeful nonetheless of dominating our Ukrainian American society and traditional way of life and progress. Take them to your heart, for there are many fine and noble elements among them, but be careful at all times.

Then there is another problem troubling not only The Weekly, but also the Svoboda and its parent Ukrainian National Association. And that is the growing lack of interest in the U.N.A. in the association among the pioneers and builders of it and also among the so-called Ukrainian American youth, the age of which, parenthically speaking, runs into the forties, all American born and raised.

The early immigrants, who put so much effort, money, who attended meetings regularly, who argued, and, figuratively speaking, fought at the Branch meetings and at the Conventions, but who, in the true U.N.A. fraternal spirit, adjusted their differences and came through with flying colors for the benefit of the organization, they today are in many instances have retired from active participation in U.N.A. activities; they are content with merely paying their dues. Possible explanation of this is that they are growing old or that they feel that they have done their share and therefore they feel that others should carry on. The Weekly feels that some program must be adopted, more attention should be paid

to them by our organization in order to bring them back into the fold.

Now as to our young people. There is no denying the fact that they are particularly derelict in fulfilling their functions as mebers of the U.N.A. Just a fraction of their activities revolves around the U.N.A. About their only contact with the U.N.A. is their Ukrainian Weekly, which keeps them posted on U.N.A. activities and urges them to bestir themselves and make themselves useful members of it. One cannot say that they lack initiative, energy, organizational ability, ambition. Witness all these qualities within the framework of their Ukrainian Youth's League of North America. A possible solution here would be the formation of a U.N.A. youth league, an autonomous body working closely with the UYL-NA and the Catholic and Orthodox youth leagues.

Now to come to the business end of the Weekly. First, the matter of advertisements. They are steadily growing in volume, for the Weekly is the only publication in English which gets around our young people. Those who advertise in it their various dances, concerts and others do so with the knowledge that as a result attendance at these affairs will be increased. This editor suggests a flat 10% increase in the rates. That 10% will not mean much to the advertiser, but the sum total will mean much to the Weekly.

Next the subsriptions. As you well know it takes a lot of money to put out a publication nowadays, what with increased costs of paper and labor. The present rates for the Weekly is $2 for U.N.A. members, and $3 for non-members. This editor proposes a $1 hike in each case. That $1 will not dent the pocketbook of the subscriber, but combined it will put the Weekly on a better financial basis.

In conclusion, the Weekly calls upon all its supporters and readers to help keep up its reputation as the leading Ukrainian American gazette in the English language.

Дискусії над звітами

(В часі дискусії над звітом головного предсідника, нарадами проводив О. Лисогір.)

У дискусії над звітом головного предсідника забирали голос: С. Куропась, Д. Капітула, В. Дідик, П. Кучма, І. Кокольський, О. Штогрин, В. Гуссар, Д. Шмаґала, В. Гірняк, В. Коссар. Порушено такі справи: Недільне видання „Свободи", машини в гол. канцелярії, членські грамоти в клясі „Т", морґедж в Канаді, відділи У. Н. Союзу в Карнеґі, Па., творення нових відділів.

На запити в цих справах головний предсідник дав такі пояснення: Слушною є заввага щодо пропаганди для поширення недільного видання „Свободи". Ми вислали два обіжні листи до відділів в цій справі і відділи могли б багато допомогти, але досі тільки сто відділів піддержали справу недільного видання. Зголошення передплатників приходили і від відділів і від поодиноких членів. Перше число тижневика треба було видати в газетній формі, бо його вислано до всіх передплатників „Свободи".

Машини, що Ви бачили в головній канцелярії, потрібні для нової системи в рекордах. Ми не купили тих машин а тільки винайняли. При новій системі в *рекордах позбудемося помилок у виказах а викази і місячні рахунки будемо висилати відділам* 5-го або 6-го дня в місяці, якщо відділи присилатимуть звіти на час. Відділи від ч. 1 до ч. 50 дістануть нові викази вже за місяць квітень.

Щодо грамот в клясі „Т", то вкладки в цій клясі платні ціле життя. Якщо хтось пояснював інакше, то робив це мильно. Бувають теж випадки, що члени виробляють собі мильне враження з табелі вартісних зворотів на грамоті, бо вартісні звороти подані на грамотах тільки до 20 років.

Справа сплати морґеджу уділеного на бувшу реальність Нового Шляху в Канаді, мається так. Новий Шлях спродав будинок, на котрий уділено позичку, і цей будинок є знову на продаж. Є вигляди, що втрати не буде. Морґеджів в Канаді тепер не уділяємо, бо канадійський уряд не признає морґеджів як запоруку на членські грамоти а признає тільки бонди.

Справа відділів в Карнеґі на дорозі до полагодження з тим, що треба один відділ розділити.

Ми втратили багато членів, коли не давали дозволу на творення нових відділів і тому дали дозвіл на творення нових відділів у Филаделфії, Рочестер, Шікаґо, Дітройт, Клівленд. Основною причиною до творення нового відділу буває це, що якась група бажає в цілості вступити в члени. Ми зробили виняток щодо пластового відділу, коли дали дозвіл приєднувати членів з різних місцевостей до одного відділу.

На внесення Д. Шмаґали і П. Кучми замкнено дискусію над звітом головного предсідника.

У дискусії над звітом заступника головного предсідника, О. Лисогіра, порушено справу організування молоді, а теж справу вищих дивіденд та окремого дорадника інвестицій. Запити ставили: Д. Галичин, Д. Капітула, Р. Слободян, С. Куропась, І. Романишин, др. В. Василенко, В. Коссар, і В. Гірняк. О. Лисогір відповідає на поставлені запити, що треба співпрацювати з організаціями молоді та розвинути сильнішу акцію, щоб дістати молодь до організації; що неможливим було нав'язати контакт з молоддю, бо це вимагає багато часу; та що не завжди є побажано вносити справу Союзу на сходинах молоді.

В справах дивіденти і дорадника для інвестицій дає пояснення Д. Галичин, зазначуючи, що надвишка резерви не збільшується тепер, як це зазначив в своєму звіті О. Лисогір: Навпаки, вона тепер буде зменшуватися а в найкращому разі буде одна з року на рік, а це власне є причиною, чому акчуарій визначив такі дивіденди, як вони тепер є. Щодо дорадника для інвестицій, то таким для нас є банк.

На внесення В. Гірняка, С. Куропася і Д. Капітули ухвалено замкнути дискусію над звітом заступника головного предсідника.

У дискусії над звітом заступниці головного предсідника, пані Г. Жеребняк, в справах приєднування молоді, забирали слово: П. Кучма, М. Давискиба, І. Романишин, І. Кокольський, Д. Галичин. На поставлені запити пані Жеребняк, дала відповідь: Ми повинні змінити підхід до молоді, бо сам патріотичний сентимент не приносить пожаданих наслідків. Нам потрібні кваліфіковані організатори, які йшли б між людей з бізнесовими методами, але їм треба заплатити.

Др. Л. Мишуга робить заввагу, що підхід з матеріялістичного боку не принесе користей, бо таким способом ми не здобули головних урядників з родженої тут молоді. Щоб молодий організатор міг приєднувати молодь, він мусить бути свідомим про Україну і про ролю України в світових справах, *і він мусить вживати ідеалістичного підходу до молоді.*

На внесення Д. Шмаґали і пані А. Васильовської ухвалено замкнути дискусію над звітом заступниці головного предсідника.

В дискусії над звітом головного секретаря, Г. Германа, ставили запити: В. Гірняк — про непотрібне звітування щодо прибутку членів в Канаді; М. Давискиба — як розуміти слова головного секретаря, що головні урядники повинні відвідувати відділи, і про винагороду за приєднування нових членів; В. Дідик — чи нові машини в головній канцелярії приспішуть висилку грамот новим членам; О. Лисогір — чи головна канцелярія видає відповідні відозви для суспендованих членів, і чому відділ ч. 194 виказує стільки суспендованих членів; С. Куропась — чи не можна зрушити відділів до активності при помочі кореспонденції, і яку контролю має головна канцелярія над членами, що відходять з переступними листами; Т. Шпікула — про запис посмертного на товариша, і про платничі кничечки; О. Васильовська — про потребу більше організаторів. Головний секретар давав такі пояснення:

У звіті подано, на скільки членів Союз збільшився в Канаді, щоб відзначити минулий рік успішним в порівнанню з попереднім роком.

Головні урядники зроблять гарне діло, якщо відвідають відділи в своїх округах з власної ініціятиви, бо це дасть їм нагоду ближче пізнати відділи в своїй околиці і заохотити неактивні відділи до праці. Такі відвідини не вимагають поважних видатків, бо говоримо про відділи в окрузі, головного урядника.

Головна канцелярія вислала кожному секретареві обіжник про винагороду за приєднування нових членів і ця винагорода для кожного однакова.

Нові машини в головній канцелярії приспішуть висилку місячних виказів і рахунків, а це в чергу приспішить працю над грамотами для нових членів. Але мусимо зрозуміти, що ніякі машини не поможуть, якщо секретарі не будуть присилати розметів на час.

Щоб запобігти суспендуванню членів, не поможуть самі листи чи відозви. Ту треба особистого контакту з членами.

Висилаємо листи до членів, які бажають відійти з готівкою, і радимо їм взяти позичку та лишитися в Союзі. Щоб задержати нових членів, які не мають ще резерв на грамотах, потрібно особистого контакту. Новий член часто знеохочується обставинами, які панують у відділі, бо для нового члена Союз це його відділ. У відділах, які не скликують зборів або переводять збори недбало новий член не дістає душевної користи, якої він надіявся від братської організації.

Ще гірше представляється справа з дорослою молодю, що покидає організацію вибравши готівку за грамоту. Сьогоднішна молодь це вчорашні діти, за котрих батьки платили вкладки. Ніякий особистий сентимент не вяже цю молодь з організацією, бо ніхто не звертав уваги на цю молодь в часі її дитинства. Інші організації влаштовують для своїх дітей-членів дитячі сходини, імпрези, спільні забави. А наші відділи не постараються навіть раз в рік, щоб дати дітям Ялинку, бо це потягає за собою видатки.

Одна з причин суспендування багато членів у відділі 194-ім є ця, що наорганізовано членів по різних містах Америки і Канади, і неможливо дістати від них вкладок.

Головна канцелярія не має ніякої контролі над членами, які відійшли з переступними листами, бо вони звичайно не дають нової адреси. Коли дістанемо адресу такого члена, що не зголосився до іншого відділу з переступним листом, то висилаємо йому негайно інструкції і адресу секретаря в його місцевості.

Щоб збудити неактивні відділи, не вистачає писати тільки обіжники. Тут потрібно особистого контакту з членами неактивного відділу, треба апелювати до серця членів, і тому я радив головним урядникам, щоб відвідували відділи.

Згідно з поправленим статутом член може записати посмертне на товариша, якщо не має рідні. Але такі записи ризиковні, якщо є жінка або діти, бо вони мають першенство до посмертного. Тому треба дуже обережно провірювати, чому член записує посмертне на товариша. Навіть тоді, коли член не має нікого з рідні і записує посмертне на товариша, вимагаємо $250 на кошти похорону, щоб відділ міг поховати члена в разі смерти.

Всі платничі книжечки, повнолітних членів і дітей, мають окладинки одної барви і на зовні не можна відрізнити одної від другої. По вичерпанні теперішнього накладу постараємося, щоб вони були іншої барви.

Маємо одного організатора в *Шікаґо але були б раді підшукати їх більше,* головно для родженої в Америці молоді.

На членських аплікаціях вимагаємо підписів предсідника і секретаря відділу, бо підпис організатора не може заступити підписів відділових урядників.

На внесення М. Давискиби і В. Гуссара замкнено дискусію над звітом головного секретаря.

На цім закінчено другий день нарад головного уряду.

Третього дня нарад оглянено посілість в околиці Напанок, Н.Й.

Четвертий День Нарад.

У дискусії над звітом головного касієра ставили запити і забирали слово: В. Дідик, Д. Шмаґала, І. Кокольський, О. Штогрин, М. Давискиба, Д. Капітула, Т. Шпікула і В. Коссар. В дискусії порушено такі справи: Виплати з Сирітського Фонду, невиплачене посмертне, залеглі вкладки відділів, Канадські бонди, агенти в Канаді, видатки тижневика, „рейт бук".

На поставлені запити головний касієр відповідає: Виплата із Сирітського Фонду в сумі $5 930.11 це сирітські части виплачені спадкоємцям по осягненню 21 років життя.

Деякі посмертні допомоги не виплачені в округлих сумах, бо посмертне по дітях виплачується відповідно до віку в часі принняття і років членства. Деякі виплати посмертного не полагоджено, бо нема належних документів. Посмертне по суспендованих членах виплачуємо, якщо ці члени мали в часі смерти ще якусь резерву на грамотах.

Відділи, які залягали з вкладками з кінцем року, сплатили свої вкладки за виїмком відділу 191-го який сплатив частинно. Звичайною причиною таких довгів буває це, що відділи не мають своєї каси і не можуть заборгувати вкладок своїм членам.

Канадські бонди, якщо вони куплені за американські гроші, переховуються в Америці. Якщо вони куплені за канадські гроші, то вони переховуються в Канаді як запорука, якої вимагає уряд від усіх обезпеченевих організацій.

Головним агентом У.Н. Союзу на Канаду є п. Дуда, а на Манітобу маємо д-ра Гуляя.

Видатки получені з виданням тижневика провадимо окремо від видатків на Свободу.

Щоб обчислити вкладки члена, треба вживати відповідної „рейт бук". В новій „рейт бук" подані вкладки всіх членів, котрих принято від 1-го липня 1950 р. До вкладок, що подані в „рейт бук", не включено фондів ні Свободи, бо це спричинило б комплікації для секретарів. Член, що має дві грамоті, платить на фонди тільки на одній грамоті, а від оплати за Свободу звільнені всі жінки тому краще оставити вкладки в „рейт бук" без фондів.

На внесення С. Куропася і Д. Капітули ухвалено закінчити дискусію над звітом головного касієра.

На внесення М. Давискиби, І. Кокольського і пані О. Штогрин ухвалено приняти звіти всіх членів головного екзекутивного комітету і уділити їм вотум довір'я.

Дискусія над звітами Контрольно. Комісії.

В часі дискусії над звітами контрольної комісії, нарадами проводить пані Г. Жеребняк.

В дискусії забирали слово і ставили запити: Д. Шмаґала, М. Давискиба, О. Лисогір, В. Дідик, і др. І. Василенко. Порушено такі справи: методи уживані при контролі, справу інвестицій, і фінансовий стан Свободи. На запит відповідає Д. Капітула з доповненнями інших членів контрольної комісії:

Тому, що бонди У. Н. Союзу знаходяться під опікою банку „ін костоді", контрольна комісія провірює листу бондів, яку банк виготовив а банковий урядник заприсягнув. Провірювання листи дає контрольній комісії більше часу до інтензивного перегляду решти майна, книг і документів. Щодо купна бондів, то на кожне купно є відповідна резолюція в книзі протоколів. Провірюємо протоколи, варанти й поквітування за виплати, та чи вони були виконані згідно з постановами статуту і ухвал конвенції. Маємо теж розподіл праці і кожному призначено, що він має контролювати. В разі квестії щодо виплати, вимагаємо пояснень від членів екзекутивного комітету.

Фінансовий білянс Свободи виказує, що це перший раз що не було потреби нічого доплачувати до Свободи. Рік 1951 був найкращим роком в Фінасовій історії Свободи.

На внесення Д. Шмаґали, О. Штоґрин і В. Дідика ухвалено приняти звіт контрольної комісії.

На внесення Д. Шмаґали і І. Романишина ухвалено приняти особисті звіти членів контрольної комісії.

На всесення С. Куропася і В. Гірняка ухвалено приняти звіти головних радних.

Провід нарадами знову перебирає Д. Галичин.

Дискусія над звітом Редактора Свободи

В дискусії ставили запити: В. Гуссар — про допис, що заторкнув справу платні за хрещення дитини; С. Куропась — про політичні групи; др. Д. Василенко — про лікарські оголошення; В. Дідик — про кореспондентів на місцях; М. Давискиби — чому деякі збірки не друкуються в Свободі і чому стільки помилок в Свободі; Т. Шпікула — чому так мало пишеться про У. Н. Союз; П. Кучма — чому поміщено критичну статтю про народний дім в Ню Йорку, як зарадити пізному доручуванню Свободи, чи др. Демидчук просив звільнення його від цілоденної праці; др. А. Кібзей — чи редактори мають вакації; І. Кокольський — чи посмертні оголошення платні; В. Коссар — чому Свобода піддержує політичні організації, що ворогують між собою; В. Гірняк — чому Свобода не ігнорує групами, які поборюють КУК, і чи роблять спроби вкоротити довгі статті.

На запити, що відносяться до редакції, відповідає др. Л. Мишуга: Щодо статті про хрещення дитини, то це був допис від УКК, одначе його не треба було поміщувати а поміщено через недогляд і тому її відкликано.

Щодо політичних груп, які себе взаїмно поборюють, то не можемо ігнорувати ніякої групи. Заступаємо становище У.К.К. щодо різних угруповань. Свобода, як орган У. Н. Союзу, нотує різні події і причиняться до злагіднення громадського життя. Не можемо ігнорувати людей, які мають доступ до урядових чинників. Щодо збірок, то поміщуємо такі, які є узгіднені з У.К.К. Ця справа не є виключною справою Свободи але У. К. Комітету, бо проголошування різних збірок може пошкодити збірці на Народний Фонд.

Ми пробували дістати кореспондентів на місцях але ця справа нелегка, бо кореспонденти домагаються заплати, якої не можна дати, а крім того, вони часто надто партійні і насвітлюють різні події односторонно. Все ж таки потреба кореспондентів на місцях дається відчувати. Стараємося провірити людей, що надсилають статті, а невідповідні статті мусимо відкидати.

Справляємо помилки в друку але вони виринають нераз по другій коректі. Даємо до друку багато матеріялу, який треба видрукувати на час, а помилки, трапляються, бо працює замало сил.

Пробуємо вкорочувати довгі статті але з великим трудом. Щодо мови, то маємо коректора, що йде „посередині" в мовних справах.

Про У. Н. Союз дістаємо матеріялу замало, бо активні відділи входять в акцію злучених комітетів або У.К.К. і не виступають на власну руку. Повторювати історію У. Н. Союзу нецікаво, бо цей матеріял вже стравлений.

Щодо статті про народний дім в Ню Йорку, то не треба боятися критики але давати відповідь.

Редактори мають вакації але тоді один виконує працю другого, що на вакаціях.

Др. С. Демидчук сам відповідає на запит щодо його прохання про скорочення його цілоденної праці, додаючи, що він тепер дістає „сошел секюриті" з додатком частинного заробітку в редакції Свободи.

На запити в справах адміністрації Свободи відповідає Д. Галичин: Лікарські оголошення приносять відповідний прихід. Якщо таких оголошень не буде в Свободі, то читачі побачать їх і так в інших ґазетах.

Про пізне доручування Свободи пишемо до поштового уряду і звичайно дістаємо відповідь, що справу провірено, та що передплатник задоволений. Всі американські ґазети критикують пізне доручування пошти.

Всі посмертні згадки і оголо*шення платні*, з виїмком Союзових і таких, які получені із збіркою.

На внесення Д. Капітули, М. Давискиби і д-ра І. Василенка ухвалено закінчити дискусію і приняти звіт редактора Свободи.

Тому, що в залі нарад був організатор, О. Литвиненко, головний предсідник покликав його до слова. О. Литвиненко передав свої враження з його піврічної праці для організації.

Провід нарадми перебрав О. Лисогір і тоді прийшла на чергу дискусія над звітом редактора Юкрейнісн Віклі, С. Шумейка. В дискусії ставили запити: А. Васильовська — чи вдалося дістати статті від головних урядників. С. Шумейко відповідає, що таких було три чи чотири.

В. Гуссар запитує, чому Лютвиняк перестав дописувати, чому не поміщено статті Снилика у відповідь на статтю Поповича з Рачестер, та чи редактор не міг обробляти статей Тед Віктора, щоб вони не давали причини до його звільнення. С. Шумейко відповідає, що Лютвиняк перестав дописувати, бо домагався більшої винагороди. Статті від Снилика зовсім не було. Щодо дописувателів, то уважає, що вони мають „свободу слова".

О. Лисогір завважує, що редактор обтинає статті інших дописувачів, то міг це зробити й в статтях Тед Віктора, коли цей надуживав їх до особистих порахунків. Свобода слова тут недоречі, бо Тед Віктор діставав платню за статті.

В. Гірняк запитує, чи нема цікавішого матеріялу як твори давних письменників, та чи редактор пробував довідатися, що читачі бажають. Редактор відповідає, що він уважає „Тіні Забутих Предків", які тепер друкуються, одним з цікавих творів, бо нові твори не підходять до смаку молоді. Від читачів діставав листи за і проти матеріялу, що друкується. Старається давати різноманітний матеріял але дістає замало матеріялу з місць.

Д. Галичин завважує, що в деяких точках директив для ред. Шумейка, ухвалених на минулих нарадах, знаходить поліпшення, але в контакті з молоддю не бачить поліпшення.

Навнесення д-ра А. Кібзея і В. Гуссара ухвалено приняти звіт редактора Юкрейнісн Віклі з тим, що він має виконати директиви з минулорічного засідання.

На цім закінчено четвертий день нарад.

Внески і ухвали

П'ятий день нарад

Головний предсідник, Д. Галичин, відкриваючи наради, покликав до слова присутнього на салі В. Авраменка, який виголосив привіт головному урядові.

Наступна дискусія в справі приєднування нових членів, в котрій забирали слово всі головні урядники і висказували свої думки.

В. Гірняк пропонує покликати „під-організаторів" до помочі організаторам в приєднуванні нових членів. Пропонує теж використовувати оголошення по радіо, і впливати на відділи, щоб вони взялись більш енерґійно до організування нових членів.

П. Кучма пропонує видати інструкції відділовим секретарям, щоб суспендовували менше членів, та щоб звертали увагу на нові подружжя і вписували дітей.

А. Васильовська і В. Дідик пропонують покликати нових, молодих організаторів з родженої в Америці молоді і дати їм кращу винагороду.

Д. Шмаґала радить проголосити кампанію з тим, щоб призначити відділам місячну квоту нових членів.

О. Лисогір пояснює, що молоді здібні люде заробляють гарну платню денебудь і тому вони не приняли б організаторської праці, але він передбачує, що наступить зміна в обставинах.

О. Штоґрин і М. Давискиба інформують, що *організатори* і секретарі жаліються, бо інші організації мали б платити більше за навих членів як платить Союз.

Т. Шпікула є цеї думки, що треба писати в „Свободі" більше про Союз, про обезпечення в Союзі в порівнанню з груповим обезпеченням та про це, хто творив, помагав та помагає У.К.К. і З.У.А.Д.К.

І. Романишин пропонує скликати молодих відділових секретарів на наради, щоб дати їм вказівки і заохоту до організування членів.

Д. Капітула пропонує лишити справу організаторів в руках екзекутиви, і скликати більше окружних зборів.

В. Коссар уважає, що потрібно референта молоді.

На внесення О. Штогрин і В. Гірняка ухвалено приняти повижчі завваги в роді рекомендацій.

Д. Галичин відчитує виготовлений заклик від головного уряду, як слідує:

Головний Уряд Українського Народного Союзу: Головний Екзекутивний Комітет, Головна Контрольна Комісія та Головна Рада, — користаючи зі свого зібрання на річних нарадах, які відбулися в готелю Статтлер в Ню Йорку в днях 17-21 березня, та заслухавши звітів і обговоривши низку актуальних і загально- громадських справ і винісши відповідні ухвали, рішив звернутися з таким закликом до членів УНСоюзу та до загалу українського громадянства в цій країні:

До Членів Українського Народного Союзу:

Пам'ятаючи історичну ролю Українського Народного Союзу, цеї найстаршої і найбільшої української все-народної організації на американському континенті, в розвитку, розбудові та обороні цих наших Злучених Держав Америки і Канади та наших американсько-українських громад, закликаємо Вас, члени У. Н. С.:

1. Продовжувати і збільшувати свій вклад в дальший розвиток нашої прибраної Батьківщини та закріплення її вольностей і її провідного становища в світі. Зокрема закликаємо Вас всіми своїми силами і засобами збільшувати і підтримувати оборонні зусилля наших країн, цеї найбільшої остої волі і народоправства та єдиної надії людства загроженого на амерть тоталітарним большевизмом та російським імперіялізмом. А вже на найбільшу нашу підтримку заслуговують всі ті заходи наших урядів і наших країн, які скеровані на допомогу героїчним визвольним змаганням нашого єдинокровного Українського Народу і його боротьбі за вільну, суверенну і народоправну Самостійну Соборну Українську Державу, як одну з головних передумов тривкого миру в світі.

2. Невпинно і наполегливо розбудовуйте, збільшуйте і закріплюйте Український Народний Союз, цю справжню українську твердиню за морем. Зокрема:

а) Невпинно збільшуйте свої ряди новими Членами!

б) Пожвавлюйте і активіруйте працю відділів УНС!

в) беріть зорганізовану й найактивнішу участь в нашому загальноо-громадському житті, даючи приклад іншим! Зокрема всіми своїми силами і засобами підтримуйте акції наших загально-громадських централь, Українського Конґресового Комітету та Злученого Українсько Американського Допомогового Комітету в Злучених Державах і Комітету Українців Канади. У зв'язку з недалеким Конґресом Американських Українців, який відбудеться в метрополітальному місті Ню Йорку в днях 4-6 липня ц. р., виконайте всі передумови, щоб кожний відділ УНСоюзу в Злучених Державах міг вислати на цей Конґрес свого делеґата чи делеґатів та через них взяти в ньому активну участь! Щорічне вплачування Національного Датку до Українського Народного Фонду повинно стати громадським обов'язком кожного члена УНСоюзу. Включайтеся активно в започатковану і очолювану ЗУАДКомітетом акцію Суспільної Служби! Творіть невпинно нові організаційні, культурні і господарські вартості! Активно підтримуйте своє Водавництво „Свободу", зокрема новий її літературно-мистецький тихневик, стаючи його передплатником та поширюючи його серед свого оточення! Піклуйтеся молоддю, що має перебрати і продовжувати нашу спадщину! Будьте прикладними громадянами, так як того вимагає статут, велика традиція та добре дм'я Вашого Українського Народного Союзу!

До Українського Громядянства в ЗДА і Канаді:

Вас, що з будь-яких причин ще не належите до понад 65-тисячної Союзової сім'ї, закликаємо: ставайте в наші ряди та разом з нами творіть краще майбутнє нашої американсько-української спільноти і допомагайте визвольним змаганням нашого українського народу! Своїм членством скріплюйте цю українську двердиню за морем, Український Народний Союз, в якому є місце для кожного громадянина, без уваги на його територіяльне походження, його віровизнання і його політичні переконання, за виїмком комуністичних ворогів людства! Якщо Вам відповідає теперішня праця УНСоюзу, вступайте в його члени, щоб її скріпити! Якщо Ви бажали б змін, вступайте в члени, бо тільки так можете їх домогтись! Український Народний Союз — цей справжній союз ідей, та праці — дасть Вам найбільші можливості всеціло включитися в американське життя та в життя нашої громади і в них проявитися, забезпечуючи Вам всі особисті та громадські користі і привілеї. Тому: через Український Народний Союз до кращого майбутнього!

Головний Уряд Українського Народного Союзу.

На внесення Д. Шмаґали і д-ра І. Василенка ухвалено висигнувати $10,700 на добродійні цілі, як слідує:

Український Народний Фонд У.К.К.	$2,500.00
Енцикльопедія Українознавства (англ. мовою)	2,500.00
На видання книги „Україна під Совєтами" (англ.)	2,00.00
На видання книжки „Українське Мистецтво" (анг.)	500.00
Укрнїнський Вільний Університет, Мюнхен	500.00
Осередок Української Культури в Канаді	500.00
Український Католицький Семинар у Вашинґтоні	500.00
Сиротинець у Филаделфії	150.00
Український Православний Семинар	150.00
Українська Вільна Академія Наук в Канаді	100.00
Організація Молоді — Пласт	100.00
Інститут Заочного Навчання	100.00
Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку	100.00
Товариство Опіки Дітьми у Филаделфії	100.00
Товариство Опіки Дітьми в Шікаґо	100.00
Дівоча Школа у Факс Чейс	100.00
Видавництво „Лемківщина"	100.00
Манітобський Університет	100.00
Дім Старців у Словтсбурґ	100.00
Американський Червоний Хрест	100.00
„Камюнити Фонд"	100.00

На внесення П. Кучми і І. Романишина ухвалено уділити Любомирові Гузарові, відділ ч. 293. $50 допомоги на студії українознавства.

Головний предсідник покликав до слова присутного організатора, В. Загаєвича, який привітав головний уряд.

Тому, що підготовка до конвенції вимагає доволі часу, а наступна конвенція припадає на рік 60-річного ювілею У. Н. Союзу, поставлено справу наступної конвенції під дискусію.

На внесення Д. Капітули, В. Гірняка і П. Кучми ухвалено відбути 23-тю Конвенцію У. Н. Союузу в місті Ню Йорк, Н. Й.

В дискусії над справою купна оселі загальна опінія головних урядників була проти купна цеї реальності, яку головні урядники мали нагоду оглянути.

На внесення Д. Шмаґали і В. Гуссара ухвалено закінчити дискусію над справою оселі і оставити цю справу екзекутивному комітетові.

По дискусії над справою оголошень в Новім Шляху, на внесення С. Куропася і І. Романишина ухвалено оставити справу оголошень екзекутивному комітетові.

Перед закінченням річного засідання головний предсідник доручає головним урядникам скликати збори відділів в своїх округах і почати кампанію від себе за приєднуванням нових членів, та пропагувати тижневик і народні справи.

На внесення С. Куропася і І. Романишина закінчено річне засідання гол. уряду українським національним гимном.

Г. Герман, гол. секретар.